

# Erdészeti és Faipari Híradó

XXXI. évfolyam 2. szám  
2021. december

Az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezetének Lapja

**STIHL**

## A tartalomból:

Az EFDSZ XII. kongresszusáról  
Vendégek Kovásznáról  
A csemetekert az erdők bölcsője  
Interjú Lakatos Ferencsel

**AMIBEN MINDEN ÉVBEN  
BIZTOSAK VAGYUNK**

—

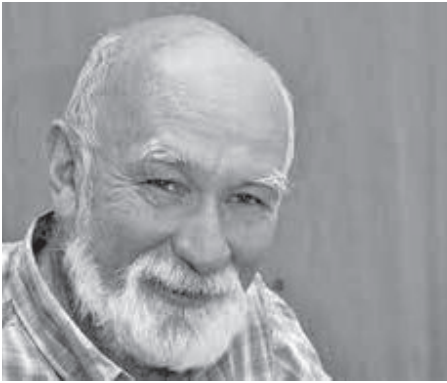
**STIHL » ÉS KÉSZ**

—

# Vadászati és Természeti Világkiállítás – 2021



# 2021 – a kikapaszkodás éve?



Kedves Olvasó! A cím nem véletlen, mivel tavalyi első számunk beköszöntőjére utal, amikor „Az elmaradások éve” volt a cím, 2020-ra gondolva.

Rámenős főszerkesztőnknek köszönhetően, vállaltam (vállaltuk) a 2021. évi második számunk bevezetőjét.

Hogyan értékeljük az elmúlt évet? A napi sajtóból, médiából mindenki követhette a Covid „hullámok” felfutását, csillapodását, az új variánsok létrejöttét... Nem tudjuk, mikor lesz ennek vége. Itt, Európában, ilyen járványokat eddig biztos távolból szemlélhettünk. Az is igaz, ha túléli az emberiség, száz év múlva nem is fogják tudni, mi volt ez.

A természeti katasztrófák persze már éreztették közvetlen vagy közvetett hatásukat.

Az erdészet mindig kitett a természet erőinek, változékonyságának. Gondoljunk csak a széltörésekre, viharokokra vagy az egyre gyakoribb aszályokra. Az erdésznek mindig az volt a dolga, hogy ezeket az erdőre gyakorolt hatásokat minimálisra mérsékelje, kármentesítsen és rendet tegyen érdeinkben. A vírustól függetlenül itt nem lehetett leállni. A vágásterületeket fel kellett újítani, a készletben álló fát el kellett adni, a fatolvajokat kizárni az erdőkből, a cégeknek annyi bevételt teremteni, hogy tudjon bért fizetni, fenn tudja tartani a közjóléti létesítményeket és így tovább...

És közben kikapaszkodtunk, ki hogyan tudott... Aki nem tudott, az reménykedik vagy máshol próbált szerencsét.

Az ország ugyanígy van ezzel. Költekezik a jövő reményeiben bízva. Beruházások, fejlesztések, vállalkozástámogatások. Igyekszik kedvezni a családoknak, fiataloknak, nyugdíjasoknak. Csak majd bírjuk-bírják utódaink kifizetni...

Végre sikerült megrendezni „Egy a természettel” – Vadászati és Természeti Világkiállítás. Sokan voltak, mi is elvittük kovásznai vendégeinket. Azért itt is látszott, hogy néhány ország nem jött el a vírus vagy valami más ok miatt. Nekünk, akik ott voltak a '71-es világhiállításán, hiányoztak.

Az erdőgazdaságaink is kivették részüket a rendezésben, vendéglátásban. Az Országos

Erdészeti Egyesület – egy év kihagyás után – Bugacon megtartotta 151. Vándorgyűlését. Az EFDSZ pénzügyi támogatásával 20 fő tisztségviselő tagunk vett részt a szakma egyik legnagyobb rendezvényén. A színvonalból nem engedtek a rendezők (KEFAG Zrt.). Mindenki megtalálta a maga számára legmegfelelőbb programot.

A szokásos módon búcsúztattuk elhunyt kollégáinkat. Sajnos, az évi átlagosnál több név hangzott el a „klopacska” hangjai mellett. Nyugodjanak békében!

Képviseletünk tagjainkat a Magánerdőgazdálkodók Országos Szövetségének szigetvári nagyrendezvényén. A kapcsolatok fejlődését jelzi, hogy az ügyvezető elnökük, Duska József, tisztségviselőink szakmai továbbképző rendezvényén előadást tartott, melynek kapcsán sok közös problémát tudtak a jelenlévő tagjaink megvitatni. Ugyanilyen szándék vezérelte elnökségünket, hogy előadót kérjen a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Erdészeti osztályától is. Kovácssevic Pál erdészeti referens tartott tájékoztatást a kamarai munkáról.

A fapiac lassan éledett, ezért a cégek nagy része nehezen tudott dönteni a bérfejlesztésekről, a cafetériáról, az esetleges egyéb juttatásokról. Azért az év végén jutott mégis valami. Sajnos a jövedelmek erősen különböznek még most is, hiába vannak egy ernyő alatt az állami cégek. Különösen az erdészek és alkalmazottak érzik ezt a különbséget, amellet, hogy az a bizonyos olló továbbra is nyitva van, ha az agrárszféra és az ipar-szolgáltatás viszonyítását elemezzük.

Szervezetünk sem tudta teljesíteni azon programjai nagy részét, ahol közvetlenül találkozhattunk volna tagjainkkal, külföldi partnereinkkel. A kapcsolatokat sikerült a pandémia miatti helyzet szabályainak megfelelően fenn tartani az Agrárminisztérium illetékes államtitkárságával és az erdőgazdaságokkal.

Az Ágazati Kollektív Szerződés megújítását régóta szorgalmazza az EFDSZ. Szervezetünk elnöksége továbbra is nyitott a felmerülő kérdések megvitatására. Úgy véljük, továbbra sem sikerült a tulajdonosi-munkáltatói oldalt meggyőzni ennek fontosságáról. Nem az okokat kellene keresni, hanem a megvalósítás lehetőségeit. Így néhány cég azzal fenyegeti helyi tagszervezetünket, hogy felmondja a szerződést.

A szakszervezet működése során a feladatok jelentős része teljes mértékben soha nem tervezhető előre. Így vágunk neki a 2022. évnél is, bízva abban, hogy a vírus nem fog még jobban támadni, tagságunk továbbra is mellettünk marad, és a támogatások sem maradnak el a választások után...

Nézünk előre, de a múltat ne söpörjük könnyedén magunk mögé. Mindenből lehet tanulni.

**Dudás Péter** erdőmérnök  
tisztelő elnök

## Tartalom

Az EFDSZ szervezésében szakmai továbbképzést tartottunk . . . 2

Az EFDSZ XII. kongresszusa . . . . . 4

Kovácszna megyei szakszervezeti delegáció látogatása . . . . . 5

A Romsilva kovásznai erdőigazgatóját kérdeztük . . . . . 6

Tánczos Barna:  
„Előbb-utóbb pénzt is kell az erdészeti stratégia mögé tenni” . . . 6



Bepillantunk a hazai csemetések világába . . . . . 7

A csemetekert az erdők bölcsője Kárpáti Bélát, a termék tanács elnökét kérdeztük . . . . . 7

Egy titkos kulcságazat . . . . . 9

Egy informatikus erdész vagy erdész-informatikus . . . . . 14

Hogy lesz valaki csemetés a horvát határ közelében? . . . . . 15

Ahol megmaradt a csemetekert . . . . 16

STIHL-születésnap – 30 + 30 éve Magyarországon is . . . . . 17

Rosta Gyula: A fő feladat: az erdőterületek növelése . . . . . 18

Lakatos Ferenc: Hazánkban 120 szűfaj él, ebből csak kevés a fenyőszű . . . . . 19

Egy a természettel . . . . . 21

Hírek – Események . . . . . 22



ERDÉSZETI ÉS FAIPARI HÍRADÓ • XXXI. évfolyam 1. szám. • *Kiadja* az Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete • 1146 Budapest, Thököly út 58–60. • Tel.: 331-4369 • Fax: 331-9455 • E-mail: 2016efdsz@gmail.com • *Szerkesztőbizottság*: Dr. Halmágyi János elnök, Dudás Péter, Nagy László munkatárs, Zétényi Zoltán főszerkesztő • Szentandrási Erzsébet korrektor • *Címlapon*: 30 éves az Andreas Stihl Magyarország Kft. • *Nyomda*: Inform Kiadó és Nyomda Kft. • Budapest, Angol u. 34. • Felelős vezető: Bolyki Etus ügyvezető igazgató • A lap negyedévenként jelenik meg • Hírlapárusi forgalomba nem kerül • Terjeszti az EFDSZ

# Az EFDSZ szervezésében szakmai továbbképzést tartottunk

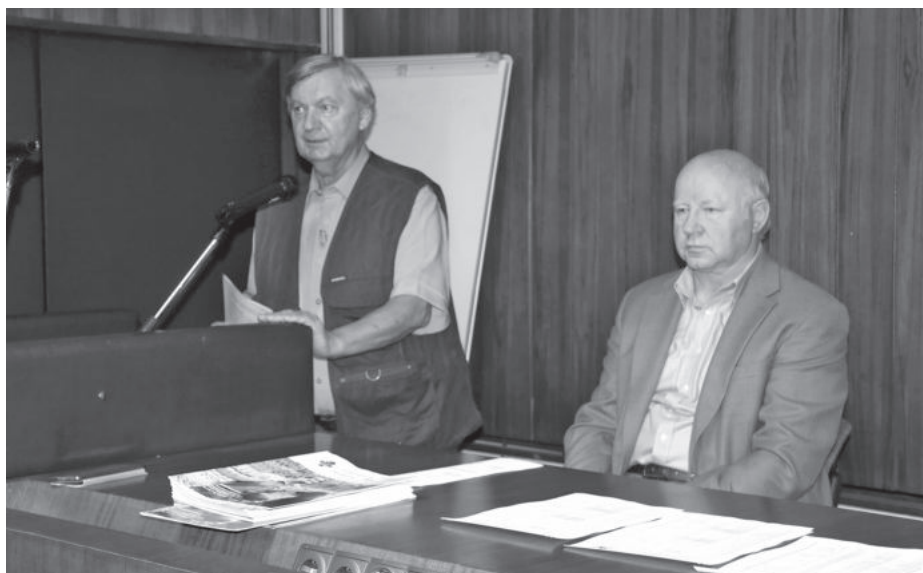
A szakmai napon az EFDSZ tisztségviselői és tagjai vettek részt. Az előadásokra 2021. november 11-én az OKISZ székházában került sor.

Dr. Halmágyi János elnök köszöntötte a megjelenteket, és a két vendég előadót, Duska Józsefet, a MEGOSZ ügyvezető elnökét és Kovácsoló Pált, a NAK erdészeti szakértőjét.

Ezt követően az elnök átadta a szót az első előadónak, Duska Józsefnek, a MEGOSZ ügyvezető elnökének, aki „*A magán erdőgazdálkodás helyzete, kérdései és problémái*” címmel tartotta meg az előadását.

Az ügyvezető eljárásban felelevenítette korábbi szakszervezeti emlékeit. Utalt arra, hogy mindannyian az erdőért dolgoznak, és a tulajdonforma, nem oszthatja meg a szakmát. Nem szabad szembeállítani az állami és a magánszférát. Felhívta a figyelmet arra a paradigmaváltásra, amely nagyon fontos az erdő szempontjából.

A magánerdő fogalmát a '90-es évek elején kellett bevezetni, mert a megelőző negyven évben ez a fogalom eltűnt, ugyanis a negyvenes években az erdőket államosították. A hatvanas években jelent meg egy másik tulajdonforma a szövetkezeti. Abban az időben csupán a Vend vidéken maradt néhány hektár beerdősült legelő magánkézben. Amikor a '90-es években megkezdődött a magánosítás, a tulajdonosok nem tudtak mihez kezdeni az erdejükkel, szakértelem hiányában. A tulajdonhoz általában kárpótlás vagy részarány kijelölés útján jutottak. A legkritikább esetben fordult elő – általában vétel útján –, hogy 1/1-es tulajdonhoz jutott valaki. Nem ritka, hogy egy erdőtagnak ötszáz-hétszáz tulajdonosa van. Az adott erdő mérete a néhány hektártól a néhány száz hektárig terjedhet. Az erdők jelentős részében – talán már kivétel nélkül – már valamilyen hagyatéki eljárás zajlott. Folyamatban lévő eljárás szinte mindenhol terheli az erdőtulajdonokat. Az erdővel kapcsolatos szerződések megkötését akadályozza ez a helyzet. Ezen túlmenően a szerződéshez egyetértés szükséges, ami az esetek többségében nem jön létre. Kivételt képeznek az ún. megbízási szerződések, amelyek megkötéséhez nem szükséges a teljes egyetértés. Jogi szempontból ez támadható, és ezeket a szerződéseket 2021. év végéig kivezették.



Dr. Halmágyi János és Duska József

Hazánkban a magánerdők aránya mintegy 43 százalék. Ez több mint 800 ezer hektárt jelent. Ugyanakkor ennek a területnek több mint a felén megbízási szerződés alapján folyik az erdőkezelés. Jelenleg mintegy 196 ezer hektáron nem folyik gazdálkodás. Ez azt is jelentheti, mintha nem volna gazdája...

Mi lehet a megoldás? A német örökösödési törvény kimondja, hogy egy hektár alatti erdőtulajdon öröklésből nem keletkezhet. Ehhez képest hazánkban a legkisebb tulajdon 12 négyzetméter. Idősebb erdő esetében előfordulhat, hogy egyetlen fa sem található ezen a területen. Ezen az állapotban kivásárlásokkal igyekeznek változtatni, de minimális sikerrel halad az ügy. A mezőgazdasági területekkel összehasonlítva a gyorsan növekvő fajok esetében mintegy 17-szeres, a lassan növekvő fajok esetében 25-28-szoros a különbség a jövedelmezőséget tekintve az agrárgazdálkodás javára. A hazai keményfás erdők jövedelmezőségi mutatója 2 százalék alatt van – emelte ki az előadó. Összehasonlításként megemlítette, hogy 2 százalékot meghaladó jövedelmezőséget az eukaliptusz produkál.

A jelenlegi erdők jövedelmezősége legfeljebb „másodállásnak” felelhet meg. Az üzemszerű gazdálkodáshoz nagyobb méretű erdőbirtok szükséges. Egy lassú növekedésű keményfás állomány a felújítást követően évtizedekig csak kiadást jelent, s csak reménykedhet, hogy majd 100-120

év múlva nagyobb jövedelmet hoz az erdő. Olyan esetek is előfordulnak, hogy valaki ingyen szabadulna a fiatal tölgyesétől, mert nincs pénze a kiadások fedezésére. Az ilyen esetek megelőzésére kellenének olyan vállalkozási formák, amelyek ezeket a helyzeteket tudják kezelni.

Az előadó beszélt a globális felmelegedés okozta klímaváltozásról is, ami az erdőkezelésben további gondokat jelent.

Duska József említette a különböző tájegységeken érvényes ideális üzemmérettel kapcsolatos elemzéseket is.

Szóba hozta az erdővel kapcsolatos társadalmi elvárásokat is. Ez egyrészt örömmel töltheti el az erdészeket, ugyanakkor az erdőtulajdonosok nem figyelhetnek csupán a gazdasági/biológiai tényezőre, mert például kalkulálniuk kell a különböző korlátozásokkal is, valamint megjelennek a közjóléttel kapcsolatos beruházási igények is. Ezen túlmenően az üzemvitellel kapcsolatban is követelményeket támasztanak a természeti értékek megtartására hivatkozva.

Az ügyvezető fölvetette a kérdést, miért nem lehet az erdőfenntartáshoz is olyan feltételrendszert kialakítani, mint a mezőgazdaságban meglévő területalapú támogatás. A helyzetet az előadó a mezőgazdálkodók lobbijával magyarázta.

A MEGOSZ a közelmúltban benyújtott az agrárminiszternek egy növedék/szén-dioxid megkötés alapú támogatási javaslatot, amit a tárcavezető örömmel

fogadott. Ez a javaslat tulajdonviszonytól függetlenül minden erdőtulajdonosra vonatkozna.

Tovább gondként jelölte meg az előadó a szakirányítók munkájának el nem ismerését. Ebből fakad a kezeletlen erdők területének növekedése.

Duska József beszélt az erdő ökoszisztéma szolgáltatásairól is. Amennyiben a társadalomnak fontosak az erdők ilyen szolgáltatásai, akkor az ágazat támogatási igényeit ki kell elégíteni.

Utalt arra, hogy az EU késésben van a közösségi kifizetésekkel, emiatt a korábbi 2017–21. közötti szabályok szerint zajlik többek között az erdőtelepítési támogatások finanszírozása is. Az új időszak költségvetésébe szeretnék integrálni az erdőkezelési változások költségeit is. Álláspontjuk szerint minden hektár erdő évente legalább ezer euró költségtérítést kell, hogy kapjon. Ez azt jelentené, hogy az erdőgazdálkodónak nem a fából kellene megélnie, hanem magából az erdőből, hisz' a „termék” maga az erdő.

Az szakember elmondta, hogy az erdők ökoszisztéma szolgáltatásainak beárazásán az európai magánerdő tulajdonosok szervezete sok szakértő bevonásával dolgozik. Erre azért is van szükség, mert, ahogy fogalmazott, ma még épp' hogy megengedik, hogy kihozzuk a fát az erdőből.

Jelenleg az erdőtulajdonosok többletterheket kénytelenek viselni, holott az erdejük számos jóléti szolgáltatást biztosít.

A klímavédelem terén a leghatásosabb széndioxid-megkötést az erdőkkel lehet elérni.

Az előadását követően Duska József kérdésekre válaszolt.

Utalt arra, hogy az erdővel való gazdálkodás során a fűrészre mindig lesz szükség, valamennyi fát mindig ki fognak hozni az erdőből. Azt kell elérni, hogy az erdővel való gazdálkodás fő terméke ne a fa legyen, hanem az erdő egyéb szolgáltatásai, amelyeket a társadalommal el kell ismertetni.

Ma a mezőgazdasági területek erdősítésére megy a legtöbb forrás. Azt kell elérni, hogy az erdőfenntartásra is legalább ekkora összeg jusson.

Halmágyi János elnök javasolta a MEGOSZ és az EFDSZ között együttműködési megállapodás aláírását, mert számos közös ügyük van. Többek között az ágazati kollektív szerződés megkötésében is lehet közös tennivaló.

Az elnök megköszönte Duska József MEGOSZ ügyvezető elnök előadását és felkérte Kovácvics Pált, a Nemzeti Agrárkamara szakértőjét az előadása megtartására melynek címe: *A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara erdészeti ágazati szerepvállalása, feladatai.*

Az előadó kiemelte, hogy fontos a különböző szakmai és érdekképviseleti szervek kölcsönös tájékoztatása és kapcsolattartása. NAK központi stábjá és a megyei szervei egyaránt azon dolgoznak, hogy a tagság, az agrárium – beleértve az erdészetet is – érdekeit képviseljék hazai és nemzetközi szinten egyaránt. A kötelező tagság egységes és erős szervezetté tette a kamarát, amelynek mintegy 360 ezer tagja van. A kamara vidékfejlesztésért felelős alelnöke Luzsi József, az erdő- és vadgazdálkodási országos osztály vezetője dr. Bleier Norbert. Az osztályon három munkatárs foglalkozik erdészeti kérdésekkel.

A NAK feladatai között szerepel a tagoknak nyújtott számos szolgáltatás, a fiatal gazdák versenyképességének növelése, lobbitevékenység az agrárium érdekében, jelenlét a nemzetközi agrárszférában. A kamara működteti a falugazdász hálózatot is, valamint részt vesz az osztatlan közös tulajdon felszámolásában.

A kamara részt vesz a jogszabály-előkészítésben illetve a jogszabályok társadalmatisztásában, ami a rendeletek, törvények gyakorlati alkalmazásának elősegítése.

A kamarának mintegy 40 ezer erdőgazdálkodással foglalkozó tagja is van. Az erdészeti szakirányítók mintegy ezer fős csapata is tagja a kamarának.

A kamara tagja a COPA COGECA nemzetközi szervezetnek.

Az erdészeti osztály munkatársai igyekeznek mind a hazai, mind a nemzetközi szakmai eseményeket követni, és szakértői anyagokat állítanak össze egy-egy témában.

2021 nyarán hat alkalommal fórumot tartott a kamara erdőtulajdonosok, gazdálkodók, szakirányítók számára, ahol hasznos párbeszéd alakult ki a résztvevők között. A tapasztalatokat a NAK, a MEGOSZ és a FAGOSZ összegezte, és jogszabály-módosító javaslatként benyújtotta a minisztériumnak.

Terveik között szerepel egy erdőértékeléssel kapcsolatos kiadvány megjelenítése is, valamint előkészítés alatt áll egy fajtajegyzék nyomtatott formában való megjelenítése. Készül egy kiadvány az



Kovácvics Pál

erdőkezelés jogi kérdéseiről, a szerződések tartalmáról.

Az előadó hangsúlyozta, hogy fontos az érdekképviseleti szervezetek együttműködése.

A kamara is azt az álláspontot képviseli, hogy a fokozódó környezetvédelmi elvárások esetén növekvő kompenzációra, támogatásra van szükség.

Kovácvics Pál – az EFDSZ külső szakértőjeként – szólta az CEF-ben (Európai Erdészek Tanácsa) végzett munkáról. Ez egy 2011-ben, romániai szakemberek kezdeményezésére alakult civil érdekképviseleti szervezet, mintegy 60 ezer taggal (természetes személyek, szervezetek). Mintegy 12 országból verbuválódtak a tagok. Két alszervezete van, az egyik az Európai Erdészeti Akadémiai Társaság, a másik az Erdészeti Szakértők Tanácsadó Csoportja. Fontos küldetésének tekinti, hogy építse a szakmai, kollegiális kapcsolatokat a tagországok szakértői között. A CEF részt vesz az EU különböző szintű szervezeteinek szakértői munkájában. Más szervezetekben megfigyelői státusza van, és törekszik a tárgyaló résztvevő jogosítvány elérésére. A CEF időről időre színvonalas nemzetközi konferenciákat is szervez.

Halmágyi János elnök megköszönte a szakemberek tartalmas és hasznos előadásait.

# Az EFDSZ XII. kongresszusa

Az EFDSZ soron következő, XII. kongresszusára 2021. november 11-én került sor Budapesten, a Thököly úti OKISZ Székházban.

Dr. Halmágyi János köszöntötte a megjelent küldötteket és megnyitotta a kongresszust, javasolta Górász László alelnököt a kongresszus levezető elnökének.

A kongresszus határozatképes volt.

Górász László az alábbi napirendi pontokra tett javaslatot:

- 2021. évi költségterv
- 2021. évi tervezett és végrehajtott bérfejlesztések

– Az alapszervezetek átalakulásának jelenlegi helyzete

– Javaslat tiszteletbeli elnöki cím adományozására

– Egyebek

A küldöttek egyhangúlag elfogadták a fenti napirendi pontokat.

Az első napirendi pontban Battáné Császár Erika, a PEB elnöke ismertette a 2021. évi költségtervet és egyben javasolta a PEB nevében is annak elfogadását.

A tervet a küldöttek egyhangúlag elfogadták.

A második napirendi pont keretében az alapszervezetek titkárai tájékoztatást adtak a helyi bérfejlesztések alakulásáról. A témához többek között hozzászólt: Górász László, Mézes Lajos, dr. Halmágyi János.

A harmadik napirendi pont keretében az EFDSZ elnöke tájékoztatta a küldötteket az alapszervezetek átalakulásának jelenlegi helyzetéről, javasolta a kongresszusnak Munkabizottság létrehozását, melynek tagjai Górász László és Ivádi László alelnökök.

A Munkabizottság az átalakulás végrehajtásában felkért ügyvéddel tartson kapcsolatot.

A negyedik napirendi pontban dr. Halmágyi János elnök javaslatot tett az EFDSZ tiszteletbeli elnöke cím adományozására Dudás Péter részére, aki 2019. május 15. óta folyamatosan részt vett, ill. részt vesz a szakszervezet munkájában, valamint a CEF-nek is aktív tagja. A tiszteletbeli elnök munkaköre és hatásköre az EFDSZ Alapszabályában rögzítve van.

Górász László közölte, a jelöléssel egyetért, és hozzátette, mivel személy szerint az elmúlt két évben már nem



A kongresszus résztvevői



Dr. Halmágyi János elnök



Górász László EFDSZ alelnök

tudott aktívabban részt venni a szakszervezet munkájában, ezért Dudás Péter közreműködésére szükség van.

Az ötödik napirendi pontban került sor az egyéb témák megtárgyalására:

Dr. Halmágyi János: az ITM pályázat keretében tervezett programokról számolt be:

– Az OEE 151. Vándorgyűlésén, Bugacon 20 fő vett részt az EFDSZ támogatásával,

– A Horvát Sportnapok a rendezők lemondása miatt elmaradt;

– A Román Szakszervezet meghívására Félixfürdőn vettünk részt a Nemzetközi Erdészeti szimpóziumon, a CEF ülésen, valamint a Sportnapokon. A 12 fős magyar delegációt (Egererdő, Északerdő, NEFAG) Benei Béla alelnök vezette.

– Sajnos a 40 fős Silva Román Szakszervezeti delegáció – a covid járvány miatt – nem tudott részt venni az EFDSZ által tervezett szakmai programokon. Viszont a Kovászna megyei szakszervezet



Battáné Császár Erika, a PEB elnöke

jelezte részvételi szándékát 9 fővel. (Lásd a beszámolóinkat.)

Dr. Halmágyi János megjegyezte, az ITM-s teljes összeget idén nem tudjuk felhasználni, reméljük, jövőre a fel nem használt összeget visszakapjuk.

Górász László további kérdés és hozzászólás hiányában megköszönte a részvételt és bezárta a kongresszus ülését.

# Kovászna megyei szakszervezeti delegáció látogatása

Az EFDSZ meghívására kilenc tagú román szakszervezeti delegáció érkezett Budapestre 2021. október 6-án. A látogatás egy 2019. októberi szakmai találkozó viszonzása volt, amikor is Magyarországról 23 fős küldöttség vett részt erdélyi szakmai programon, amely 2019. október 18-án együttműködési megállapodás aláírásával zárult. A megállapodás szellemének megfelelően a román SILVA FEDERATION erdészeti szakszervezet elnökének megbízásából Szilágyi Jenő Kovászna Megyei szakszervezeti elnök vezette delegáció 4 napot töltött el Magyarországon.

Az EFDSZ részéről a programok megszervezésében dr. Halmágyi János EFDSZ elnök, Dudás Péter korábbi elnök, jelenleg az EFDSZ tiszteletbeli elnöke, Górász László, EFDSZ alelnök vállalt jelentős szerepet. Rajtuk kívül Kovácsvics Pál erdészeti szakértő, Benei Béla EFDSZ alelnök, Zétényi Zoltán ERFA Híradó főszerkesztő és Nagy László újságíró is részt vett a szakmai programok színvonalas megszervezésében és tartalmas végrehajtásában.

Október 7-én, csütörtökön, az „Egy a Természettel – Vadászati és Természeti Világkiállítás”-t kereste fel a delegáció, ahol a szakmai nap a román szakminisztérium szervezésében zajlott. A program a vásár területének feltérképezése során a rendkívül látványos bemutatók megtekintése mellett a baráti beszélgetések helyszínének is tökéletesen megfelelt.



A küldöttség tagjai és a vendéglátók

A nehezen befogadható méretű látóvalók felmérése után helyet foglaltak a nagyszínpad előtt, és meghallgatták Tánzos Barna, Románia környezetvédelmi, erdészeti és vízügyi miniszterének beszédét, majd többek között dr. Fodor József Tamás minisztériumi vadgazdálkodási tanácsadó előadását a romániai medvehelyzetről.

A program 10-16 óra között megfelelő lehetőséget adott a tapasztalatok cseréjére, szakmai beszélgetésekre.

Pénteken az erdészeti szakmai program a NEFAG Zrt. Monori Erdészetének meglátogatásával folytatódott, ahol a delegáció megnézte a közeli erdő-

telepítéseket, megismerkedett a helyi adottságokkal, feltételekkel. Rendkívül érdekesnek bizonyult, hogy a román kollégák munkatapasztalatai több esetben megegyeztek – más témakörben viszont teljesen eltértek – a helyi munkatársak által elmondottakkal. A szakszervezeti kérdések mellett nem csak erdészeti és vadászati szakmai beszélgetés zajlott, hanem a szervezeti és irányítási eltérésekből adódó helyzeteket is kiértékeltek. Látogatást tettek a faipari üzemben is, ahol a vendéglátók beszámoltak a foglalkoztatási helyzetről. Megállapították, hogy a magyar erdészeti helyzet bemutatása mellett megismerhettük a román erdészetről dolgozók problémáit is, a rendszerek közötti különbség rendkívül szembetűnő volt.

Délután az EFDSZ Központjában dr. Halmágyi János EFDSZ elnök fogadta a delegációt, ahol az erdészeti szakszervezeti mozgalom időszerű kérdéseinek bemutatása után a program hivatalos zárásaként rövid összegző beszélgetés zajlott. A kötetlen eszmecsere során sikerült elmélyíteni és tovább javítani az erdészek közötti barátságot. A magyar és román erdészek megállapították, hogy a találkozó jól szolgálta egymás életének megismerését, valamint tovább fejlesztették a kialakult szakszervezeti és erdész szakmai kapcsolatokat.

Górász László  
EFDSZ alelnök



A küldöttség néhány tagja

## Gheorghe-Alexe Munteant, a Romsilva kovásznai erdőigazgatóját kérdeztük

– *Mi a véleménye a romániai erdészeknek az új EU-s erdészeti stratégiáról? Magyarország és 14 másik ország minisztere tiltakozott ellene...*

– Romániában életbe fogják léptetni az európai határozatokat, és keresik azokat a megoldásokat, amelyek alapján minél kevesebb negatívummal jár majd.

– *Mi a helyzet medveügyben, mit fog eredményezni a medveszámlálás?*

– Reméljük, hogy a medveszámlálás alapján egy valós számot fogunk kapni. Ezek után fognak dönteni arról, hogy mennyire kell szabályoznia a medveszámot.

– *Évekkel ezelőtt nagy gond volt a falópás. Sikerült-e ezen téren rendet tenni?*

– A kitermelését követő program bevezetése óta a falópások nagy része

megszűnt. Ez szinte Európában is egyedülálló program, amellyel követni lehet a faanyag szállítási útvonalát a kitermeléstől a feldolgozásig.

– *Általános fahiány van jelenleg. Ez hogy érinti az erdészetet?*

– A lakosság tűzifa ellátásával nincs gond. Bár a tűzifa ára országosan felment, Kovászna megyében nem emeltük az árakat.

– *Mi a helyzet az ipari fa terén? Arrafelé van fenyő, bükk, tölgy...*

– Mi kevés állami erdőt kezelünk, négy erdészeti hivatal tartozik hozzánk, és az üzemtervek szerint gazdálkodunk, csak azt vágjuk, amit ezek megengednek. Az értékesítés licitek során történik.

– *Milyen a fafaj arány?*

– 60 százalék fenyő, 40 százalék bükk. Tölgyek nem nagyon vannak.

– *Béke van a Holzindustrie körül?*

– Megnyugodtak a kedélyek, nincsenek összetűzések.

– *A WWF-en kívül az Agent Green is sokszor följelentette az erdészeket...*

– Arra törekszünk, hogy betartsuk az erdészetre vonatkozó szabályokat, törvényesen dolgozzunk, így vissza tudjuk venni ezeket a támadásokat.

– *A foglalkoztatottak hány százaléka szakszervezeti tag?*

– Száz százalékos a szervezettség.

– *Ezt hogy csinálják? Mi a trükk?*

– A munkaszerződésben vannak bizonyos engedmények, és a tagdíj a kereset egy százaléka.

– *Köszönjük a beszélgetést.*

Szilágyi Jenő tolmácsolását köszönjük. (Z.)

## „Előbb-utóbb pénzt is kell az erdészeti stratégia mögé tenni”

Tánczos Barnát,

Románia környezetvédelmi, erdészeti és vízügyi miniszterét kérdeztük

– *Mi a szakmai körök véleménye az EU új erdészeti stratégiájáról?*

– Az erdészeti stratégia egy természetes folyamat része. A szén-dioxid kibocsátás szempontjából óriási jelentőségű, hogy egész Európában hozzá tudnak járulni az erdők a szénmegkötéshez. ezért természetes, hogy európai viszonylatban erdészeti stratégiáról beszélünk. Ugyanakkor fontos megtartatni továbbra is a tagállami kompetenciákat, a szabályozást a hazai politikák tekintetében. Ha határozott lépéseket fogunk tenni az erdővédelemmel kapcsolatban, akkor – meggyőződésem –, hogy költségvetési háttérrel is fogunk biztosítani hozzá.

– Jelenleg kizárólag tagországi költségvetésre támaszkodik az erdővédelem.

Az erdészeti stratégiának a gyakorlatba ültetése a mezőgazdasággal ellentétben – ahol óriási erőforrások állnak rendelkezésre –, ezért úgy gondolom, hogy közép és hosszú távon Európának gondolnia kell arra, hogy előbb-utóbb pénzt is kell az erdészeti stratégia mögé tenni. Ha Európában gondolkozunk, akkor európai költségvetésben kell gondolkodnunk, és az erdészeti stratégia gyakorlati megvalósításakor szükség van a költségvetési háttérre is. Nem bízhatjuk teljes mértékben a tagállamokra a finanszírozást.



– *A medve lehetőség vagy gond Romániában?*

– Ma Romániában a medve kimondottan gond, a rossz menedzsment következtében. Románia nem tudja lehetőségként kihasználni ezt a medvepopulációt, a non intervencionizmus, gyakorlatilag a semmittevés vezetett oda, hogy túlszaporodott az állomány. Egyre több gondot okoz nemcsak a mezőgazdaságban, mert ma már a lakótelepeken is találkozhatnak medvével, meg a saját udvarukban, a csürből lép

ki a medve az éj leple alatt. Tehát olyan gondokat okoz, amelyek megoldása határozottságot, bátorságot és kitartást igényel. Bizom abban, hogy a minisztérium képes lesz arra, hogy túllépjen a rossz mentalitáson, és határozott – a fenntartható fejlődés jegyében hozott – döntésekkel vissza tudja fordítani a medvepopulációt a megfelelő szintre, hogy a medvére lehetőségként tekintsünk, ne pedig problémaként.

– *Köszönöm szépen a beszélgetést.*

Z.Z.



## Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács

# Bepillantunk a hazai csemetések világába

**O**ptimisták a hazai csemetések. Legújabb évkönyvükben így írnak:

A pandémia enyhülésével az erdészeti csemeteszektor is újra lendületet kaphat.

Mi is az optimista forgatókönyv mellett tesszük le a voksunkat.

Már csak azért is, mert mint tudjuk, a „csemetekert az erdők bölcsője”. Márpedig a hazai erdőknek előbb utóbb el kell érniük a 27 százalékot.

Az út nem lesz könnyű, mert a COVID újabb támadásán kívül a kártevők és az éghajlatváltozás is tengelyt akasztó tényezővé válhat. A támogatási rendszer csorbulásával, reméljük, nem kell számolniuk, s ha lehet, annak bővülését kívánjuk.

Még egy, szerintünk és a termék tanács vezetői szerint is, fontos eleme lehet a szakma elismertségének a növelésére, ez pedig az ismertség, az elfogadottság javítása.

Azért is fogtunk bele ennek a tudósításnak a megírásába, mert véleményünk szerint ennek a kulcsfontosságú alágazatnak, szakmának a kelleténél jóval alacsonyabb a presztízse és az ismertsége. Az erdészszakmán belül sem ismerik el kellően, a laikus kívülállók pedig alig-alig tudnak valamit a csemeték világáról.

Ezt fölismerte a termék tanács agytröszkje is, és legott forgatnak egy kisfilmet „magukról”. Ebből a terveik szerint egy sorozat fog kibontakozni, izgatottan várjuk a következő videót.

Ezek után már csak a megfelelő nézettségű médiát kell megtalálni hozzá.

Szerény körképünk nem tudja bemutatni a szakma valamennyi területét, szeptét és titkát, de ízelítőül talán sikerül fölvilágot tani a csemetések világának hétköznapjait, örömeit és bánatát.

De azért pillantsunk ki egy cseppet a határon túlra, hisz ott is van élet. Mint az interjúkból kiderül, nem is akármilyen. Létezik az európai csemetetermelőket összefogó nemzetközi szervezet, a European Forest Nursery Association (EFNA), amelynek munkájába az EESZT is bekapcsolódott. Amint írják: „Kiemelten fontos az EESZT számára, hogy tagságának érdekeit ne csak hazai, de EU-s szinten is képviselje, hiszen az EFNA szervezetén keresztül direkt véleményalkotási joga van a Terméktanácsnak az EU-s joganyagok és piacsabályozások felépülésében.”

Az Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács (EESZT) minden évben kiadja az évkönyvét. Ennek tartalma a tagság adatszolgáltatásán alapul.

Kiadványukkal azt célozzák, hogy a szakmai egységet megtartsák a minőségi termelés érdekében. Mivel a termék tanács fogja össze valamennyi hazai engedélyezett erdészeti és energetikai szaporítóanyag-termelőt, így csak azok az erdészeti szaporítóanyagok legálisak Magyarországon, amelyek a termék tanácsunk tagjaitól származnak – figyelmeztet az évkönyv. Ezt a kiadványt a honlapukról ([www.csemete.hu](http://www.csemete.hu)) ingyenesen letölthetik az érdeklődők pdf formátumban, ahol még térképes szaporítóanyag-kereső applikáció is segíti a szükséges szaporítóanyag megtalálását. Ha valaki nyomtatott formában szeretné megkapni az évkönyvet, keresse e-mailben a termék tanácsot ([iroda@csemete.hu](mailto:iroda@csemete.hu)), és a készlet erejéig térítésmentesen küldik a kiadványt.

Sok sikert, kevés kártevőt, jó időjárást, elegendő munkavállalót, méltányos árakat, hazai és nemzetközi elismertséget kívánunk a csemetéseknek, ami egyben azt is jelenti, hogy az ő boldogulásuk az egész erdészeti ágazatot előre lendítheti.

Zétényi Zoltán

## A csemetekert az erdők bölcsője

**Kárpáti Béla,**  
a termék tanács elnöke

Sopron belvárosában járunk, a műemlék épületek között keressük az *Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács* elnökének támaszpontját.

Évszázadok hangulatát idéző épületbe jutunk. A tárgyaló hasonlóan elegáns.

Az elnöktől megtudjuk, hogy erdőmérnök szüleitől kapta az indíttatást, és ifjú korában maga is csemetét termelt. Az erdésztechnikus oklevél megszerzése után végül az agrárközgazdász pályát választotta, és külföldi tapasztalatokra is szert tett. Ma már milliárdos projektet irányít, de vallja, hogy a csemetekert az erdő bölcsője, ha nincs csemete, akkor nem lesz erdő. A jelenlegi munkaköre mellett ezért

foglalkozik változatlanul a Terméktanács ügyeivel már több mint tíz éve.

– Gyönyörű hivatás, azt figyelemmel kísérni, miként lesz az Isten által megteremtett piciny magból csemete, majd méretes fa – mondja.

Lendületesen kezdi magyarázni Kárpáti Béla elnök az *Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács* nevének eseménytörténetét és a külföldi analógiákat. 2013-ban bővült a tanács neve az energetikai jelzővel. Akkoriban évek óta dúlt a biomassza térhódítása körül a vita. Illet, hogy kellő érdeképviselethez jussanak az „energetikusok” is.

Az Agrárminisztérium 110/2003. évi rendelete mondja ki, hogy aki hazánkban szaporítóanyagot termel vagy azzal kereskedik, annak a termék tanácsba be kell lépnie.



Kárpáti Béla

Maga a termék tanács 1994-ben jött létre, az erdész-szakma határozott igényének megfelelően. A hazai érdekképviselet mellett nemzetközi szinten is vannak feladatai a szervezetnek, és ennek megfelelően a termék tanács 2009. óta tagja az Európai Erdészeti Csemetekertek Szövet-



ségének (EFNA). Az európai szervezeten kívül a V4-ek hasonló szerveződésének is tagjai. Igyekeznek a Balkán irányába is fejleszteni a kapcsolataikat. Ezt nem kell magyarázni, a napjaink melegedő klímája miatt.

Előjáróban szögezzük le, hogy a szaporítóanyag(termelés) nélkül nem működhet az erdőgazdálkodás, és ebből következően az erdőipari felépítmény sem.

A kezdetekben a terméktanácsot az állami erdőgazdaságok dominálták, ám ez a helyzet napjainkra magváltozott. Az erdőgazdálkodókon kívül a tagok között megtalálhatók az őstermelők, az önkormányzatok és a szakiskolák is. Az alakuláskor közel ezer tagja volt a terméktanácsnak. Ez a szám folyamatosan csökkent, és jelenleg 450-500 termelő tag van. Az okok között a generációváltás, a centralizáció játszik szerepet többek között.

A tagokból néhány – nem hivatalosan – „stratégiai” tag, mint például az ERTI, a szakközépiskolák és némely erdőgazdaság. Ezek olyan mélységig foglalkoznak a szaporítóanyag témával, amely a terméktanács számára fontos információforrást jelent.

Jelenleg napirenden van a tagsági feltételek szigorítása. Erre a „villámvállalkozások” és a konjunktúralovagok kiszűrése miatt van szükség.

A tanács szervezeti felépítésének fontos elemét képezik a küldöttek, belőlük kerül ki a választmány tagsága. Az operatív testület pedig az elnökség. Az Agrárminisztérium stratégiai partnere a terméktanács, amely egységes véleményt képvisel az államigazgatás felé.

A terméktanács igyekszik a jövőben várható hatásokat is jelezni, például a jelenlegi tölgymakk hiányt a csipkés

poloska várható további elterjedése függvényében a Kárpát-medencében kialakuló általános tölgymakk keresletet/hiányt is prognosztizálni. A több száz tagtól származó megbízható információkon kívül az álláspontok kialakítása során egyeztetnek a mérvadó szakmai és tudományos műhelyekkel is.

A jelen körülmények között kialakult társadalmi-gazdasági helyzetben alapvető munkaerőgondokkal is küzd az ágazat, mert nincs ember, aki napjainkban makkgyűjtésre vállalkozna. De ugyanezekkel a gondokkal küzdenek Nyugat-Európában és Nagy-Britanniában is.

– Ennek a várható következménye az lesz – vállalkozik jóslásra az elnök –, hogy ez a napjainkban elültetett csemeteszám tarthatatlan lesz. A jövő útja a nagyméretű csemete, egyedi védelemmel ellátva. Tőlünk nyugatra, de a csehek, lengyelek is ezt az utat választották. A földlabdás csemete előnye, hogy késő tavaszig, nyár elejéig kiültethető. Ezt előbb-utóbb a gazdálkodóknak is be kell látniuk, mert a makk kilójának ára 1400 forint, és tarthatatlanok a jelenlegi csemetéárak. Nyugat-Európában másfél-két euróba kerül a csemete. Ott hetven centi alatti méretben nem eladható, míg nálunk még a 15 cm pluszos csemeteméret az elfogadott.

– A szakma ezt harangkongatásnak vegye, mert véget ért az a korszak, hogy a csemete csak úgy magától van. Az pedig nem reális megoldás, hogy majd nyugatról importálunk csemetét – vonja le a következtetést Kárpáti Béla.

– A terméktanácsnak ez már régóta hangoztatott álláspontja. Az erdősíteseknél a csemete ára a költségvetésben a lap alján az apróságok között szerepelt. Ma már ez tarthatatlan. Ez abból is adódott, hogy korábban az erdőgazdaságok

belső elszámolásban kalkulálhattak a csemetével.

– Biztató, hogy ezt a gondot a minisztérium illetékesei is érzékelik. Reméljük, hogy a jó szakpolitikai elgondolásokat nem fogják bürokratikus akadályokkal nehezíteni – teszi hozzá.

– Az ágazat helyzetét az jellemzi, hogy a csemetetermelőknek nincs akkora tőkájük, hogy túléljenek egy olyan válságot, amely az erdősítesek leállításából adódna – szögezi le az elnök. – Ennek egy másik példája a géptámogatási pályázat, amelynél általában az ötven százalékos saját részt sem tudták előteremteni. Ez pedig a csemete nyomott árára vezethető vissza.

De a jelenlegi géptámogatási rendszer sok termelőt ment meg a teljes leszakadástól, és fejlődési pályára állít. Kiemelkedően fontos ez a forrás a termelőknek.

Nem kerülhető meg az a kérdés, hogy mennyire lehet ebben az ágazatban prognózist készíteni, megbecsülni a várható keresletet. Ez az egyik legnehezebben megválaszolható feladvány.

Érdekesek a nemzetközi összefüggések is. Kevesen gondolnák, hogy a hollandok dominálják a szakmát. A „tulipánosok” komoly csemetetermelő üzemeket birtokolnak, például Ukrajnában. De vannak leányvállalataik Németországban, Magyarországon és Szerbiában is. Ugyanakkor a velük való együttműködés széles körű információs adatbázisra is rálátást biztosít.

Fontos volna egy hazai mintagazdaság fölépítése is, amelyben bemutatnák a szakma jelenlegi legfejlettebb műszaki és egyéb megoldásait. De sajnálatos módon állapította meg az elnök, hogy a most forgalomban lévő tankönyvekből a legkorszerűbb termesztési eljárások hiányoznak.

Az elnök hangsúlyozta, hogy akik erdőszeti csemetetermeléssel foglalkoznak, azok ne legyenek kényszerítve más tevékenység végzésére, a több lábon állás biztosítékára, hanem a főtevékenységből tudjanak megélni.

A terméktanács nem rendelkezik anyagi erővel egy esetleges nagy volumenű káreseménykor – például országos fagykárnál – ahhoz, hogy kárenyhítést nyújtson. Ilyenkor a meglévő szakpolitikai kapcsolatok aktiválása útján igyekeznek segítséget nyújtani a kárt szenvedett tagoknak. Az országos kárenyhítési rendszer – amely a nagyterületű kukorica és más gabonafélékre van kitalálva – a mi körülményeinket nem tudja lekövetni.

Nem könnyű a helyzet – foglalja össze az elnök. – Egyet tudunk csinálni, főlhívjuk a szakpolitikuskok figyelmét a tényekre – magyarázza a körülményeket az elnök.

A termék tanács a tagok legkülönbözőbb kérdéseivel kapcsolatban áll rendelkezésre: pályázati információk, kapcsolatfelvétel, kereskedelmi ügyek, csemetebehozatal és -kivitel, termelési és növényvédelmi kérdések. A tanács nyári nagyrendezvénye általában egy-egy konkrét téma köré szerveződik. Külföldi tanulmányutak szervezése is beletartozik a repertoárba. A korszerű növényvédelmi megoldásokat – például a drónpermetezés, a precíziós gazdálko-

dás – is igyekeznek bevinni a szakmai köztudatba. Hasonló fejlesztési irány a hűtőházak létesítése is.

Ami a minőségi gondokat jelenti, külön kell választani a mag, a dugvány és a csemete kérdését. Korábban a fekete és szürkenyár magok keveredése okozott gondot, napjainkban a külföldről származó tölgyfák jelent problémát. A német kollégák nem bíznak semmit a véletlenre, az itt bértermesztésben nevelt csemetét genetikai vizsgálatnak vetik alá, hogy azt kapták-e vissza, aminek a magját adták. Természetesen ehhez 'pénz, paripa és fegyver' kell.

A dugványoknál gombás fertőzések okozhatnak gondot. A szabadgyökerű csemeténél is gyakoriak a minőségi problémák.

A csehek a minőségi színvonal megtartása érdekében nagyon szigorú szabványt vezettek be. Ez nálunk még hiányzik. Hazánkban méret alapján folyik a válogatás.

A csemetetermesztés egyik alapvető gondja, hogy a két alágazat – a mezőgazdasági (kertészeti) és az erdészeti – határterületén működik. Ez akadályozza többek között a támogatási rendszerbe való illeszkedését. Ennek a paradox helyzetnek a feloldása még a jövő feladata.

N.L.–Z.Z.

## Egy titkos kulcságazat

– *Hogyan lett Farkas Pálból csemetetermelő?*

Eredetileg Szarvason végzett agrár-mérnök, de a csemetetermelés inkább kertészeti, mint erdészeti, akár a talaj-előkészítést, akár a csemete megnevelését tekintjük, sőt, inkább a szántóföldi növénytermesztéshez hasonlít – állítja Farkas Pál. Végzés után, '88-ban a Feldebrői Rákóczi Termelő Szövetkezetben helyezkedett el. A '90-es években, a privatizáláskor a téesz felbomlott. Az Egererdő meghirdetett egy műszaki vezetői állást, így oda helyezte át működési területét. Akkoriban dr. Pogrányi Kálmán volt a káli csemetekert vezetője. Így csöppent bele a csemetetermelésbe, és azóta tagja a termék tanácsnak is. Az Egererdő egykori 70 hektáros csemetekertje innen 2-3 km-re van, de nem messze innen volt egy 50 hektáros karácsonyfatelep és egy 5 hektáros fóliatelep is, amiket akkor az ERTI-től béreltek. Ez a kert akkoriban Európa-hírű volt. Ma már nem működik, be van zárva. Ezzel kiesett a hazai termelésből mintegy 15 millió csemete.

Hogy meddig tartott ez az idilli időszak, rögtön kiderül. 2001-ben eljöttek Kálmánnal és megalapították ezt a céget egy holland partnerrel. A kapcsolat még az Egererdőnél kezdődött, már akkor is végeztek nekik bértermesztésben csemeteválogatást, méghozzá rózsalaanyagokat. A kamionokban visszarúként a saját csemetéiket is kiküldték. Kipróbált, megbízható partnernek bizonyultak. 2001 táján felmerült, hogy vegyük



Farkas Pál, az EESZT ügyvezetője

meg a káli csemetekertet. Sajnos erre technikai okok miatt nem került sor. Így az autópályához közel, a „bejáratott” munkaerő segítségével alapítottak egy csemetekertet. Pogrányi Kálmán öt év múlva elment, ő maradt a vezető. Jelenleg bérlő a hollandoktól a telepet.

– *No, de mi is a cég profilja?*

– Termeltetést csak integráltan célszerű végzetünk – kapjuk a választ Farkas Páltól. Ezen túlmenően csemetével és magokkal, valamint dísznövényekkel kereskednek. A hollandoknak pedig ugyanúgy folytatják a bértermesztést. Az árbevételük 70 százaléka a csemetekereskedelem és a bérválogatás, 30 százaléka a dísznövény és kertépítő üzletág.

Állandó alkalmazottjuk négy fő, október közepétől március végéig idénymunkások dolgoznak mintegy 60-70-en. Ők többnyire helybeliek, illetve Kiskörébe valók, akikkel már régi a munkakapcsolatuk.

– *Hogyan lehet a csemetével kereskedni? – tettük föl a kérdést.*

– Nem itthon kereskedünk, hanem zömében Nyugat felé – volt a válasz. De vannak jó szerb és horvát, szlovák, cseh és lengyel, sőt romániai kapcsolataik, akik a vevőik, esetleg a beszállítóik is. Német és holland cégeknek értékesítenek. Ők megadják évente a listát, hogy mire van szükségük, kérnek árajánlatot, és – elsősorban itthonról – igyekeznek ezeket beszerezni. Ez elsősorban erdészeti csemetét, alanyokat és magot jelent.

– *Ennél a pontnál egy fontos kérdéshez érkeztük. Érvényesülnek-e a felhasználásra vonatkozó korlátozások?*

– Már csak azért is, mert a klímaváltozás itt van, kopogtatás nélkül berúgta az ajtót – fogalmaz Farkas Pál.

E téren folyamatosan együttműködnek a SOE-ERTI-vel, és az az álláspont, hogy délről származó szaporítóanyagot kellene felhasználniuk annak érdekében,

hogya a megváltozott klímának megfelelően. Ennek csak a meglévő kapcsolataikkal tudnak megfelelni. Az ERTI készített egy térképet, amely erdőrezszenként megmutatja, hogy honnan származó szaporítóanyagot érdemes alkalmazni azon a területen.

– *Vajon milyen fajok érdekelhetik a hollandokat? – kíváncsiskodtunk tovább.*

– Kevés tölgyet, inkább elegyfajfajokat, hársat, juharokat, vadgyümölcsöket, rezgőnyárat, kecskefűzet keresnek. Ők nem csak állományba ültetik ki, hanem kertészeti célra is használják a csemetéket – magyarázza a szakember.

– *A magnál nagyon fontos a származás – vejjük föl az újabb érvet.*

– Tavaly nem volt tölgyemakk termés a kártevők (tölgy csipkés poloska – a szerk.) megjelenése miatt. Emiatt a NÉBIH külön engedélyt adott, hogy Romániából, Erdélyből könnyített feltételekkel lehessen makkot behozni – tudjuk meg a megoldást.

Ennek meg sajnos az lett a következménye, hogy boldog-boldogtalan kezdett makkal kereskedni, és az eddigi 300 Ft/kg-os ár 1300–1400 Ft-ra emelkedett. Tudni olyan esetről, hogy egy szállítmányban 50-50 százalékban keverve volt kocsányos és kocsánytalan tölgy makkja, így vissza kellett küldeni az egész tételt.

Az erdélyi makk Zalába, Somogyba, Nyírségbe, vagyis gyakorlatilag az egész országba eljutott.

Fontos kérdés, hogy mekkora a pénz forgási sebessége a szakmában, a mag elültetésétől kezdve a csemete megnevelése után az eladásig.

Ez akár két-három év is lehet. Vannak olyan magok, amelyeket rögtön el lehet vetni, és a következő szezonban már csemete van belőlük. Az egyéves csemetéket már lehet értékesíteni, tehát már jön vissza a befektetett pénz. De vannak makacsul átfekvő magvak, ezeket rétegelni kell, ami plusz egy év, és ha csak két év alatt nő meg, vagy iskolázni is kell, akkor ez már 3-4 évre is kitolódhat. Nyilván mindenkinek az a célja, hogy egy év alatt vissza jöjjön a pénze, de sok esetben ez nem lehetséges. Ilyenkor a csemetésnek jósnak is kell lennie, hogy vajh 2-3 év múlva el tudja-e adni amit megnevelt. Ezt nagyon nehéz megmondani, mert nagyon sok tényezőtől függ.

Az EU és a magyar kormány is kiadta a jelszót, hogy irány a fásítás és az erdősítés. De vajon a szaporítóanyagot tudja-e a szakma ehhez biztosítani?



Csemeteválogatás

Farkas Pál megnyugtat: Ebben a szegmensben tudják biztosítani. A szakma nagy segítséget kapott az Agrárminisztériumtól a géptámogatás formájában. A terméktanácsuk segítségével hosszú évek munkája eredményeként sikerült elérniük ezt. Sajnos azonban, a csemetések jó részének arra sincs pénze, hogy az ötven százalékos támogatást igénybe vegye. Ez a támogatás nagyon fontos volt, de viszonylag kevesen tudtak élni vele.

Ennek ellenére nagyon szükséges, hogy a támogatás folytatódjon. Most ugyanis nem volt lehetőség öntözési támogatásra. Ez különösen akkor fontos, ha egy év alatt akarnak megnevelni egy csemetét, mert akkor öntözniük kell. Nem elég elvetni a magot, és várni, hogy nyáron majd valami csoda történik és kikel. Biztosítani kell a tápanyag-utánpótlást és öntözni is kell. Ehhez viszont tőke kell, és az, hogy öntözésre is lehessen támogatást igénybe venni.

– *Mindez abból fakadhat, hogy a szaporítóanyag-termesztés sem nem mezőgazdaság, sem nem erdőszet?*

– Igen, ez a dolog lényege – fogalmaz határozottan a szakember.

Ebből adódik, hogy sem a mezőgazdasági, sem az erdőszeti támogatásba, de a kertészetiébe sem férnek bele. Bár szerencsére sikerült egy új támogatási keretet létrehozni, kétfélmilliárd forint volt a plafon, sokan éltek is vele, de saját erő hiányában mégsem tudták a keretet kimeríteni.

Amint az a fentiekből kiderült, jó kapcsolatban vannak az Agrárminisztériummal. Az erdőszeti államtitkársághoz tartoznak, havi szinten tudnak egyeztetni. Közösen dolgozták ki a támogatási rendszert, és ezt a munkát folytatják. Hason-

lóan jó a kapcsolatuk az ERTI-vel, dr. Borovics Attila főigazgatóval.

– *Itt kínálkozik, hogy fölvevessük a következő fontos témát, a globális fölmelegedés kihívásait.*

– Az időjárás változása miatt sajnos rövidül a szezon, amikor kiemelhetjük a csemetét – magyarázza Farkas Pál. – Nincsenek komolyabb fagyok, amik a vegetációt leállítanák, és korábban is hajtanak ki a csemeték. Ez azoknak a nagy erdőgazdálkodóknak okoz gondot, amelyek több millió csemetét ültetnének el – avat be a szakma rejtelseibe.

Ami a tágabb szakmai kapcsolatokat illeti, elmondja, hogy a WWF Magyarország megkereste őket. Volt egy megbeszélésük és egyeztetnek folyamatosan. Megkeresték őket az Országos Magyar Méhészeti Egyesület részéről is, és reméli, hogy gyümölcsöző kapcsolatot sikerül kiépíteniük. Lászka István Attila erdőmérnök-méhész, az együttműködést szorgalmazza, hiszen, ha olyan csemetét termelnek, amely mézelő, akkor arra külön támogatás érhető el. Nyilván a hársról és az akácról van szó.

– *Rátértünk egy elég kellemetlen témára is: Van-e utánpótlása a szakmának?*

– Sajnos a csemeteágazat kezd előre-gedni – vet számot a tényekkel Farkas Pál. – Nem nagyon van utánpótlás, nincs, aki folytassa a munkát.

– *De mi lehet az oka az érdektelenségnek? – faggatjuk tovább.*

– A mezőgazdaságban emberöltők óta kialakult módszerek működnek évről évre, nagy titkok nincsenek. A csemete-termelésben minden év más. Ugyanolyan fajú csemete másként viselkedik a külön-

böző időjárású években, és függ attól is, hogy van-e lehetőség öntözésre. A klímaváltozás miatt ezek a tényezők egyre fontosabbak. Sok a bizonytalanság a természetben, ami nem teszi vonzóvá a szakmát.

– *A szélesebb értelemben vett szakmai kapcsolatokban fontos, hogy milyen kapcsolatban vannak a magánerdős kollégákkal?*

Farkas Pál állítja, hogy jó az együttműködés, támogatják egymás kezdeményezéseit, kölcsönösen részt vesznek egymás rendezvényein, szinte stratégiai partnernek tekinthető a MEGOSZ.

– *Lássuk ki is természetesen szaporítóanyagot!*

Ennek több feltétele van. Először is legyen tagja a terméktanácsoknak, valamint legyen meg a NÉBIH engedélye – tudtuk meg a feltételeket.

A tagok nagyon változó ügyekben kérik a tanács segítségét. A legutóbb az Erdélyből származó makk volt a fő téma. De fölvetődött a növényvédelem, a vegyszerezés, a kártevők és az öntözés is. Sok jogi vonatkozású kérdés is előkerül.

Számos olyan ügy, téma, van még, amely megoldásra vár szakmai berkekben. Ilyen többek között az öntözési támogatás, az új technológiák behozatala. Néhány éve vetődött föl, hogy az ERTI-vel együttműködve hozzanak létre egy bemutató csemetekertet. Itt bemutatnák valamennyi, Európában működő technológiát. Tőlünk Nyugatra a munkaerő a legdrágább. A gép olcsóbb, de egy dolgot nem tudnak gépesíteni, a válogatást. Ezért végeztetik ezt itt bémunkában. Minden mást már gépesítettek, de nem mindegy, hogy milyen géppel emelik ki a csemetét. Az alap gondolat a Káli csemetekert fejlesztése volt, ami ma már vagyongazdálkodási tulajdonban lehet. Készült egy megvalósíthatósági tanulmány, és most keresik a forrást a kivitelezéshez.

Sajnos erre nincs pályázati lehetőség. Így visszajutottunk oda, hogy mostoha gyerekek a szakma, mert nincs EU-s pályázat. A csehek, lengyelek megcsinálták a maguk „csoda” csemetegyárukat, amikhez hasonlókat szeretnének létrehozni a hazai szakmabeliek is. Olyat, amilyen a régióban még nincs. Erre oktatási szempontból is nagy szükség volna, mert a szaporítóanyag-termelés oktatása nagyon le van maradva az élvonalától. Szeretnének egy tankönyvet is megjelentetni, amelyhez a szakmai partnerek keresése zajlik.

Ami a nemzetközi kapcsolatokat illeti, tagjai az európai szakmai szervezetnek, amelyben ők is tevékeny részt vállalnak.

Évente tartanak összejövetelt, két év múlva Magyarország lesz a házigazda.

Talán az egyik legfontosabb kérdés a munkaerő. Nagyon nehéz megválaszolni azt, hogy hány embert foglalkoztat ez az ágazat. Azt tudjuk, hogy hazánkban mintegy ötszáz engedéllyel rendelkező termelő és kereskedő van, akik mintegy 160 millió csemetét állítanak elő. A létszám nagyon változó, függ a szezontól, és a nagyságrendtől. Van ahol száz fölött van a foglalkoztatottak száma. Általában van egy minimális állandó létszám, és sokkal több az idénymunkás. Tehát az ágazat csupán szezonális munkát tud biztosítani az embereknek. A kiemelés és a válogatás jelent munkacsúcsot, valamint az ápolás. Június-júliusban van a legkevesebb teendő. Farkas Pál cégének szerencséje van, mert a mezőgazdasági, szőlészeti munkák végeztével csapatostul jönnek hozzájuk. Az élet azt mutatja, hogy a vidéki betanított munkások alkalmazásában nagyon fontos megtartó ereje van a szektornak.



Csemeték a hűtőházban

– *Ha már szóba kerültek a betanított munkások, vajon mire kell megtanítani a válogatókat?*

– Többek között arra, hogy mekkora a csemete szabványos mérete, a szár vastagsága és ép-e a gyökérzet – magyarázza a szakember.

Amikor elhatároztuk, hogy fölterképezzük a szaporítóanyag-termelés titkos világát, abból indultunk ki, hogy a közvélemény nem nagyon van tisztában ezzel a szakmával, holott ez egy kulcságazat, egy titkos kulcságazat.

– *Mióta Kárpáti Béla elnök úr átvette az elnökséget, sokat teszünk annak érdekében, hogy az emberek megismerjék a munkánkat – mondja az ügyvezető. – Rendszeresen a szakmai programok és megjelenések. Ezért csináltunk például egy kisfilmet is, amiben a fiataloknak bemutatjuk, hogy miből lesz az erdő.*

Ezt a filmet egyébként a digitális iskolai oktatás keretében is vetítették sok iskolában. Ezenkívül több fórumon felhívjuk a figyelmet, hogy az erdősítési program nem valósítható meg szaporítóanyag nélkül. Ezt a filmes kezdeményezésünket szeretnék folytatni más korosztályok elérésére is.

– *Ennél a témánál is eljutottunk az anyagiakhoz, így adódik a kérdés, hogy az Agrárminisztériumon kívül hol lehet még „keresnivalója” a terméktanácsnak?*

– Például a Bethlen Gábor Alapnál, amely a civil szervezeteket támogatja, és mi minden évben kaptunk is tőlük pályázati támogatást, elsősorban a rendezvényeink finanszírozására – tájékoztat Farkas Pál.

2019-ben fontos jogszabály-módosításokra került sor. Ezek kedvező hatásairól így vélekedik a szakember:

– *Korábban az EU-s adminisztráció lényegesen egyszerűbb volt a hazainál, így többek között sikerült a NÉBIH ellenőrzési határidejét is módosítani, ami megkönnyítette az exportteljesítéseket.*

Ilyenkor, ősszel van szezonja az éves csemeteszemlének. Ez többek között azt jelenti, hogy a NÉBIH ellenőrzi a termesztők által vezetett csemeteleltárt. Ellenőrzi a szaporítóanyag származását és a felhasználás valódiságát. Ez hatalmas munka, és ennek szigorát is enyhítették a módosítások.

– *Mi az a legfontosabb néhány dolog, amit szeretne megoldani a terméktanács? – tesszük föl a vágyakra vonatkozó kérdéseinket.*

– A bemutató csemetekert, a támogatások bővítése és az, hogy vegyék észre az ágazatunkat, mert nélkülünk nem lehet az erdősítési terveket megvalósítani.

– *Végezetül: Hogyan zajlott a legutóbbi küldöttgyűlés?*

– Hallgattunk egy előadást a biológiai növényvédelemről a Biocont cég képviselőjétől, ugyanis a csemetetermesztésben is megfogalmazódott az igény, hogy olyan szereket használjunk, amelyek nem károsak a környezetre. Már csak azért is, mert számos korábban használatos és hatékony vegyszert betiltottak. Kénytelenek voltunk lépni. A kapcsolatunk még a kezdeteknél tart, de nagyon ígéretesnek tűnik.

N.L.–Z.Z.

# Boldog és sikeres 2022. esztendőt!



JANUÁR		
1	Szombat	Újév, Fruzsina
2	Vasárnap	Ábel
3	Hétfő	Benjámin, Genovéva
4	Kedd	Leona, Titusz
5	Szerda	Simon
6	Csütörtök	Boldizsár
7	Péntek	Attila, Ramóna
8	Szombat	Gyöngyvér
9	Vasárnap	Marcell
10	Hétfő	Melánia
11	Kedd	Ágota
12	Szerda	Ernő
13	Csütörtök	Veronika
14	Péntek	Bódog
15	Szombat	Loránd, Lóránt
16	Vasárnap	Gusztáv
17	Hétfő	Antal, Antónia
18	Kedd	Piroska
19	Szerda	Márió, Sára
20	Csütörtök	Fábián, Sebestyén
21	Péntek	Ágnes
22	Szombat	Artúr, Vince
23	Vasárnap	Rajmund, Zelma
24	Hétfő	Timót
25	Kedd	Pál
26	Szerda	Paula, Vanda
27	Csütörtök	Angelika
28	Péntek	Karola, Károly
29	Szombat	Adél
30	Vasárnap	Gerda, Martina
31	Hétfő	Marcella

FEBRUÁR		
1	Kedd	Ignác
2	Szerda	Aida, Karolina
3	Csütörtök	Balázs
4	Péntek	Csenge, Ráhel
5	Szombat	Ingrid, Ágota
6	Vasárnap	Dorottya, Dóra
7	Hétfő	Rómeó, Tódor
8	Kedd	Aranka
9	Szerda	Abigél, Alex
10	Csütörtök	Elvira
11	Péntek	Bertold, Marietta
12	Szombat	Lídia, Lívia
13	Vasárnap	Ella, Linda
14	Hétfő	Bálint, Valentin
15	Kedd	Georgina, Kolos
16	Szerda	Julianna, Lilla
17	Csütörtök	Donát
18	Péntek	Bernadett
19	Szombat	Zsuzsanna
20	Vasárnap	Aladár, Álmos
21	Hétfő	Eleonóra, Zelmira
22	Kedd	Gerzson
23	Szerda	Alfréd
24	Csütörtök	Mátyás
25	Péntek	Géza, Cézár
26	Szombat	Edina
27	Vasárnap	Ákos, Bátor
28	Hétfő	Elemér, Oszvald

MÁRCIUS		
1	Kedd	Albin
2	Szerda	Lujza, Henriett
3	Csütörtök	Kornélia
4	Péntek	Kázmér
5	Szombat	Adorján, Adrián
6	Vasárnap	Inez, Leonóra
7	Hétfő	Tamás
8	Kedd	Zoltán
9	Szerda	Fanni, Franciska
10	Csütörtök	Ildikó
11	Péntek	Szilárd
12	Szombat	Gergely
13	Vasárnap	Ajtony, Krisztián
14	Hétfő	Matild
15	Kedd	Nemzeti ünnep, Kristóf
16	Szerda	Henrietta
17	Csütörtök	Gertrúd, Patrik
18	Péntek	Ede, Sándor
19	Szombat	Bánk, József
20	Vasárnap	Klaudia
21	Hétfő	Benedek
22	Kedd	Beáta, Izolda
23	Szerda	Emőke
24	Csütörtök	Gábor, Karina
25	Péntek	Irisz, Irén
26	Szombat	Emánuel
27	Vasárnap	Hajnalka, Lídia
28	Hétfő	Gedeon, Johanna
29	Kedd	Agusztá, Agusztá
30	Szerda	Zalán
31	Csütörtök	Árpád



JÚLIUS		
1	Péntek	Annamária, Tihamér
2	Szombat	Ottó
3	Vasárnap	Kornél, Soma
4	Hétfő	Ulrik
5	Kedd	Emese, Sarolta
6	Szerda	Csaba
7	Csütörtök	Apollónia, Cirill
8	Péntek	Ellák
9	Szombat	Lukrécia
10	Vasárnap	Amália
11	Hétfő	Lili, Nóra
12	Kedd	Dalma, Izabella
13	Szerda	Jenő
14	Csütörtök	Órs, Stella
15	Péntek	Henrik, Roland
16	Szombat	Valter
17	Vasárnap	Elek, Endre, Lotti
18	Hétfő	Frigyes, Mirkó
19	Kedd	Emília
20	Szerda	Illés, Margaréta
21	Csütörtök	Daniella, Dániel, Léna
22	Péntek	Magdolna
23	Szombat	Lenke, Brigitta
24	Vasárnap	Kincsó, Kinga
25	Hétfő	Jakab, Kristóf
26	Kedd	Anna, Anikó
27	Szerda	Liliána, Olga
28	Csütörtök	Szabolcs
29	Péntek	Flóra, Márta
30	Szombat	Judit, Xénia
31	Vasárnap	Oszkár, Ignác

AUGUSZTUS		
1	Hétfő	Boglárka, Alfonz
2	Kedd	Lehel, Özséb
3	Szerda	Hermína, Lídia, Tea
4	Csütörtök	Dominika, Domonkos
5	Péntek	Krisztina, Dominika
6	Szombat	Berta, Bettina
7	Vasárnap	Ibolya
8	Hétfő	László, Eszmeralda
9	Kedd	Emőd
10	Szerda	Lőrinc, Csilla
11	Csütörtök	Tiborc, Zsuzsanna
12	Péntek	Klára, Diána
13	Szombat	Ipoly, Vitália
14	Vasárnap	Marcell, Özséb
15	Hétfő	Mária
16	Kedd	Ábrahám, Rókus
17	Szerda	Jácint, Réka
18	Csütörtök	Ilona
19	Péntek	Huba, Emília
20	Szombat	Államalap. ünnep, István
21	Vasárnap	Hajna, Sámuel
22	Hétfő	Menyhért, Mirjam
23	Kedd	Bence, Fülöp
24	Szerda	Bertalan, Alíz
25	Csütörtök	Lajos, Patrícia
26	Péntek	Izsó, Natália
27	Szombat	Gáspár, Cézár
28	Vasárnap	Ágoston, Mózes
29	Hétfő	Beatrix, Erna
30	Kedd	Rózsa, Félix
31	Szerda	Bella, Erika, Zétény

SZEPTEMBER		
1	Csütörtök	Egon, Egyed
2	Péntek	Dorina, Rebeka
3	Szombat	Hilda
4	Vasárnap	Rozália, Ida
5	Hétfő	Lőrinc, Viktor
6	Kedd	Zakariás
7	Szerda	Regina
8	Csütörtök	Adrienn, Mária
9	Péntek	Ádám
10	Szombat	Hunor, Nikolett
11	Vasárnap	Teodóra, Igor
12	Hétfő	Mária
13	Kedd	Kornél, Ludovika
14	Szerda	Roxána, Szeréna
15	Csütörtök	Enikő, Melitta
16	Péntek	Edit, Ciprián
17	Szombat	Zsófia
18	Vasárnap	Diána
19	Hétfő	Vilhelmina, Vilma
20	Kedd	Friderika
21	Szerda	Mirella, Máté
22	Csütörtök	Móric
23	Péntek	Tekla, Líviusz
24	Szombat	Gellért, Mercedesz
25	Vasárnap	Eufrozina, Kende
26	Hétfő	Jusztina
27	Kedd	Adalbert
28	Szerda	Vencel
29	Csütörtök	Mihály
30	Péntek	Jeromos



NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság



# Erdészeti és Faipari Dolgozók Szakszervezete

## ÁPRILIS

1	Péntek	Hugó
2	Szombat	Áron, Ferenc
3	<b>Vasárnap</b>	Buda, Richárd
4	Hétfő	Izidor
5	Kedd	Vince
6	Szerda	Biborka, Vilmos
7	Csütörtök	Herman
8	Péntek	Dénes
9	Szombat	Erhard
10	<b>Vasárnap</b>	Zsolt
11	Hétfő	Leó, Szaniszló
12	Kedd	Gyula
13	Szerda	Ida
14	Csütörtök	Tibor
15	<b>Péntek</b>	<b>Nagypéntek</b> , Anasztázia, Tas
16	Szombat	Csongor
17	<b>Vasárnap</b>	<b>Húsvét</b> , Rudolf
18	<b>Hétfő</b>	<b>Húsvét</b> , Andrea, Ilma, Pille
19	Kedd	Emma
20	Szerda	Tivadar
21	Csütörtök	Konrád
22	Péntek	Csilla, Noémi
23	Szombat	Béla
24	<b>Vasárnap</b>	György
25	Hétfő	Márk
26	Kedd	Ervin
27	Szerda	Zita
28	Csütörtök	Valéria
29	Péntek	Péter
30	Szombat	Katalin, Kitti

## MÁJUS

1	<b>Vasárnap</b>	<b>Munka ü.</b> , Fülöp, Jakab
2	Hétfő	Zsigmond, Atanáz
3	Kedd	Irma, Tímea
4	Szerda	Flórián, Mónika
5	Csütörtök	Györgyi, Gotthárd
6	Péntek	Frida Ivett
7	Szombat	Gizella, Gusztáv
8	<b>Vasárnap</b>	Mihály, Győző
9	Hétfő	Gergely, Alberta
10	Kedd	Pálma, Ármin
11	Szerda	Ferenc
12	Csütörtök	Pongrác
13	Péntek	Imola, Szervác
14	Szombat	Bonifác
15	<b>Vasárnap</b>	Szonja, Zsófia
16	Hétfő	Botond, Mózes
17	Kedd	Paszkál, Ditmár
18	Szerda	Alexandra, Erik
19	Csütörtök	Ivó, Milán
20	Péntek	Bernát, Felícia, Hanna
21	Szombat	Konstantin
22	<b>Vasárnap</b>	Júlia, Rita
23	Hétfő	Dezső
24	Kedd	Eliza, Eszter
25	Szerda	Orbán
26	Csütörtök	Evelin, Fülöp
27	Péntek	Hella, Perbált
28	Szombat	Csanád, Emil
29	<b>Vasárnap</b>	Magdolna, Ervin
30	Hétfő	Janka, Zsanett
31	Kedd	Angéla, Petronella

## JÚNIUS

1	Szerda	Tünde
2	Csütörtök	Anita, Kármén
3	Péntek	Klotild
4	Szombat	Bulcsú
5	<b>Vasárnap</b>	<b>Pünkösöd</b> , Fatime
6	<b>Hétfő</b>	<b>Pünkösöd</b> , Cintia, Norbert
7	Kedd	Róbert
8	Szerda	Medárd, Helga
9	Csütörtök	Félix
10	Péntek	Margit, Gréta
11	Szombat	Barnabás
12	<b>Vasárnap</b>	Villó, Orfeusz
13	Hétfő	Anett, Antal
14	Kedd	Vazul
15	Szerda	Jolán, Vid
16	Csütörtök	Jusztin
17	Péntek	Alida, Laura
18	Szombat	Arnold, Levente
19	<b>Vasárnap</b>	Gyárfás, Zorinka
20	Hétfő	Rafael
21	Kedd	Alajos, Leila
22	Szerda	Paulina
23	Csütörtök	Zoltán
24	Péntek	Iván
25	Szombat	Vilmos
26	<b>Vasárnap</b>	János, Pál
27	Hétfő	László
28	Kedd	Irén, Levente
29	Szerda	Péter, Pál
30	Csütörtök	Pál

## OKTÓBER

1	Szombat	Malvin
2	<b>Vasárnap</b>	Petra
3	Hétfő	Helga
4	Kedd	Ferenc
5	Szerda	Aurél
6	Csütörtök	Brúnó, Renáta
7	Péntek	Amália
8	Szombat	Koppány, Etelka
9	<b>Vasárnap</b>	Dénes, Lora
10	Hétfő	Gedeon, Bendegúz
11	Kedd	Brigitta, Gitta
12	Szerda	Miksa, Rezső
13	Csütörtök	Ede, Kálmán
14	Péntek	Helén, Livia
15	Szombat	Teréz
16	<b>Vasárnap</b>	Gál, Hedvig
17	Hétfő	Hedvig, Rudolf
18	Kedd	Lukács, Ambrus
19	Szerda	Nándor, Ferdinánd
20	Csütörtök	Vendel
21	Péntek	Orsolya, Klementina
22	Szombat	Előd, Korinna
23	<b>Vasárnap</b>	<b>Nemzeti ünnep</b> , Gyöngyi
24	Hétfő	Salamon, Herold
25	Kedd	Bianka, Blanka
26	Szerda	Dömötör, Albin, Medox
27	Csütörtök	Szabina, Antonietta
28	Péntek	Simon, Szimonett
29	Szombat	Nárcisz
30	<b>Vasárnap</b>	Alfonz, Stefánia
31	Hétfő	Farkas, Cseke

## NOVEMBER

1	<b>Kedd</b>	<b>Mindenszentek</b> , Marianna
2	Szerda	Achilles
3	Csütörtök	Győző
4	Péntek	Károly
5	Szombat	Imre
6	<b>Vasárnap</b>	Lénárd
7	Hétfő	Rezső
8	Kedd	Zsombor
9	Szerda	Tivadar
10	Csütörtök	Réka
11	Péntek	Márton, Martin
12	Szombat	Jónás, Renátó
13	<b>Vasárnap</b>	Szilvia
14	Hétfő	Aliz
15	Kedd	Albert, Lipót
16	Szerda	Ödön
17	Csütörtök	Gergő, Hortenzia
18	Péntek	Jenő
19	Szombat	Erzsébet, Zsóka
20	<b>Vasárnap</b>	Jolán
21	Hétfő	Olivér
22	Kedd	Cecília
23	Szerda	Kelemen, Klementina
24	Csütörtök	Emma
25	Péntek	Katalin, Katinka
26	Szombat	Virág
27	<b>Vasárnap</b>	Virgil
28	Hétfő	Stefánia
29	Kedd	Taksony, Brenda,
30	Szerda	Andor, András

## DECEMBER

1	Csütörtök	Elza
2	Péntek	Melinda, Vivien
3	Szombat	Ferenc, Olívia
4	<b>Vasárnap</b>	Barbara, Borbála
5	Hétfő	Vilma
6	Kedd	Miklós
7	Szerda	Ambrus
8	Csütörtök	Mária
9	Péntek	Natália
10	Szombat	Judit
11	<b>Vasárnap</b>	Árpád
12	Hétfő	Gabriella
13	Kedd	Luca, Otília
14	Szerda	Szilárda
15	Csütörtök	Valér
16	Péntek	Etelka, Aletta
17	Szombat	Lázár, Olimpia
18	<b>Vasárnap</b>	Augusta
19	Hétfő	Viola
20	Kedd	Teofil
21	Szerda	Tamás
22	Csütörtök	Zénó, Anikó
23	Péntek	Viktória, Zente
24	Szombat	Szenteste, Ádám, Éva
25	<b>Vasárnap</b>	<b>Karácsony</b> , Eugénia
26	<b>Hétfő</b>	<b>Karácsony</b> , István
27	Kedd	János
28	Szerda	Kamilla
29	Csütörtök	Tamara, Tamás
30	Péntek	Dávid
31	Szombat	Szilveszter



# Egy informatikus erdész vagy erdész-informatikus

## Dobrovitz Attila ügyvezető faggattuk

– A címből következik az első „találós kérdés”: *Miért lesz egy sikeres tévés informatikusból csemetekert tulajdonos, a Frondeus Prima Kft. ügyvezetője?*

– Mert gyermekkorom óta szeretem a fákat – halljuk a tömör választ.

Bár Pesten nőtt föl, Békásmegyeren, de rengeteget kirándultak a környéken, például Nagykevélyre. Akkor szerette meg a természetet, de az élet másfelé vitte. Nem bánta meg az informatikus pályát sem, mert igazából építeni szeret. Szoftvereket, komputeret, struktúrákat, rendszereket. Épületet még nem tervezett, bár ezt a telephelyet ő álmodta meg.

A váltást azzal is indokolja, hogy az informatika gyorsan fejlődik, amit ma megcsinálnak, az egy-két éven belül elavul. A technika is egyre korszerűbb lesz, a fejlesztések pedig hamar avulnak. Egy idő után sokak számára nyomasztóvá válik, hogy a befektetett energia szinte semmivé lesz. Nincs maradandó nyoma a munkának.

Az itt megnevelt növények életét viszont nyomon tudja követni – megértve a pályamódosítás motivációját.

– Bár csak egy-két évig vannak itt a csemeték, de tudom, hogy hova kerülnek, például a Gellért hegyre, vagy Pestre, meg tudom nézni őket – magyarázza.

A váltás menete úgy zajlott, hogy először is elkezdett eladó erdőket nézegetni, s ha már lesz erdő – gondolta –, akkor abba csemete is kell, s a legjobb, ha azt majd ő neveli meg.

A fogason igazi, jelvényes erdészkaplap lóg. Ez annak a jele, hogy nem csak szakmát – identitást is – váltott Dobrovitz Attila.

– *De honnan is a csemetekerti szakértelem?* – tolakodik a következő kérdésünk.

– Ahhoz, hogy csemetekertet vezethessek, papír kellett – kapjuk a lakonikus választ.

Ezért elment Sopronba, és ősz hajjal beült a Roth Gyula Erdészeti Technikum iskolapadjába. A levelező tagozaton „pecsétés” erdész lett. Tehát a kalapot jogosan viseli. Azt még nem döntötte el, hogy informatikus-erdész vagy erdész-informatikus legyen.

Talán a legfontosabb dolog ilyen helyzetben, hogy a szakma elfogadjá-e.

– A felvetés jogos... Azt hiszem elfogadtak – szögezi le. Ezt az is igazolja, hogy bevásárolták az Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács választmányába.

Lássuk, hogy került ide Hatvan közelébe.

Megtudjuk, hogy Veresegyházon lakik, s ott nem talált ekkora egybefüggő területet, ahol egy csemetekertet ki lehetett volna alakítani. Ahol most vagyunk, ezek egykor térszövedékek voltak. Jelenleg 15 hektár bekerített területe a birtok, és 12 hektár bérbe adott tartálék is van. 2014-ben indította a vállalkozását.

Egy szezonban 1,2 millió csemetét termel meg ez a kert. Ebből körülbelül 80 százalék az erdészeti csemete. Hetven különböző fajfajjal dolgoznak. Ez néha túl sok – vallja meg őszintén.

Megtalálható az összes tölgyféle, amelyik az országban előfordul, közte a vöröstölgy is. Turkesztáni szil, hársak, kőrisek és természetesen akác is. De van vadkörte és más vadgyümölcs, meg mogyoró.

Nála is nemrég zajlott az éves leltár, az ellenőrzés. Ez azt jelenti, hogy megmondja, milyen fajokból mennyi van a kertben. A felügyelet pedig ezt szemlézi, ellenőrzi. Megnézik a származási igazolásokat is.

A jogszabály 10 százalékos eltérést enged meg a mag- és a csemeteszám között. Tapasztalata és véleménye szerint az éghajlatváltozás miatt évről évre egyre rosszabb minőségűek a magok. Például idén a juharmagok 60-80 százaléka léha. A fák virágzásakor bekövetkező fagyok és a hosszú aszályos időszakok nagyon megnehezítik a növények termesztését.

A tölgy csipkés poloska „áldásos” tevékenysége őt is sújtja, főként importból kénytelen beszerezni a tölgyemagot. Részben Erdélyből, részben itthonról. Tavaly az Egererdővel sikerült közösen gyűjtetniük a Mátrában.

A vevőkör elsősorban az erdőgazdaságok és magán-erdőtulajdonosok, erdőbirtokosságok, nemzeti parkok köréből adódik, de akadnak egyesületek és alapítványok is.

Napjaink fontos és vissza-visszatérő kérdése, hogy hány embernek adnak munkát?

A vállalkozásnak három alkalmazottja van, és ilyenkor, a kiemelési szezonban, tíz-húsz ember ideény munkásként dolgo-



Dobrovitz Attila

zik – változó létszámban. Ezzel együtt ők is munkaerőhiánnyal küzdenek.

A környékbeliek 60-70 év közötti nők, akik a közeli gyümölcsösökben is dolgoznak. Rajtuk kívül erdélyi brigádjaik vannak.

Az épület mögött, a szabadban felállított asztaloknál 8-10 erdélyi hölgy és ifjú szorgoskodik, folyik a csemeteválogatás. A délutáni nap jólesően melengeti a kezüket.

Szűjtjük, hogy ekkora kertből exportra is jut csemete. Európa majd minden országába ment innen már növény, de jellemzően inkább kis mennyiségek. De Szlovákiába, Lengyelországba, Hollandiába és Belgiumba nagyobb mennyiséget is szállítottak.

Arra a kérdésünkre, hogy mire a legbüszkébb a cég, látva az innováció iránti hajlamát, nem lepődünk meg a válaszon:

– Talán a konténeres növényeinkre, amik inkább tálcások.

Ezekben alapvetően ugyanazok a fajok fejlődnek, amelyek kinn a területen. Ugyanis az éghajlatváltozás hatásai itt is érezhetőek. A csapadék eloszlásában például. Amikor esik, akkor nagyon sok, majd hosszú ideig semmi.

Ilyenkor olyan forráság van, hogy szinte hiába öntöznek. Gyomlálás előtti 5-10 mm esőztetés két nap alatt teljesen eltűnik, kezdhetik előlről. Az ilyen hatások miatt folyamatosan új termelési módszereket kell kikísérletezniük és bevezetniük, hogy alkalmazkodjanak a változáshoz.

N.L.–Z.Z.



# Hogyan lesz valaki csemetés a horvát határ közelében?

## Válaszolt Csordás Tibor ügyvezető

Barátságosan homokvihar fogadott a somogyudvarhelyi telephelyen, a finom homok beavázkodik az ember nyakába. A csemetekert főnöke, Csordás Tibor sem repesett az örömtől, hogy a munka dandárjában akarjuk elszólitani a parancsnoki állásból.

A munka dandárját az jelenti, hogy összeér a csemete kiemelés és a karácsonyfa szezon. A telephelyen egymást érik a kamionok, ilyenkor minden munkáskézre, sőt a főnöki kezekre is szükség van. A nagy sürgés-forgás közepette körülnézünk a Csordás-birodalomban, körbe-körbe mindenhol behálózott karácsonyfák sorakozva várnak a sorsukra. Az épületek szinte ki sem látszanak a karácsonyfa fedezékek mögül.

Benézünk az egyik színbe, ott áll a kiemelőgépük. Kertészmérnök fia beindítja, és már megyünk is a közeli demonstráció helyszínére. A gép felbűg, a vágóélek nekifeszülnek, s a fenyő megadja magát, elhagyja az anyaföldet. Egy földlabdás karácsonyfa lesz belőle.

A címbeli kérdést Csordás Tibornak szegeztük egy étterem fehér terítős asztalánál.

Csordás Tibor: Nagyjából 25 éve kezdtem el autodidakta módon. Azt megelőzően határörként dolgoztam – halljuk a meglepő választ. Ez nem meglepő, ha belegondolunk, hogy kőhajtásnyira vagyunk az egykori Jugoszlávia határától. Ráadásul tősgyökeres somogyudvarhelyi úrral beszélgetünk, akinek a felesége is környékbeli. Mindez még aktív határőr korában kezdődött, de amikor megtörtént a rendőrség és a határőrség összevonása, leszerelt.

Ezzel dilemma elé kerültek, nagyban folytatják vagy maradnak háztáji méreteknél. A nagyot választották, s elkezdtek a gazdaság „méretezését”. Szerencsére az ismerősi körben már voltak élő példák, akiktől tanácsot kérhettek, miként is néz ki egy csemetekert és karácsonyfatelep.

Nem volt teljesen fölkészületlen, hiszen mezőgazdasági szakközépiskolát végzett, tehát megvoltak a „tudományos” alapjai a mezőgazdaság foglalatosságának. A dolog kezdett komolyra fordulni, úgyhogy az ifjú feleség is otthagya a munkahelyét és férje mellé állt. Azóta is ő viszi a cég adminisztratív és gazdasági ügyeit.

Nem volt a kezdés kifejezetten fáklyásmenet, mert voltak mélyrepülések is, amikor még az is fölvetődött, hogy feladják a

vállalkozást. A jövő útját többek között az is meghatározta, hogy az erdészetek egy része felhagyott a csemetetermesztéssel. Abban az időben sok fiatal kollégája abbahagyta a vállalkozást, mert az árak alacsonyak voltak, a kockázat meg nagy.

Azóta nagyot változott a világ, a kis kert méretből a csemetekert 5-6 hektárra növekedett, a karácsonyfatelep területe eléri a 30 hektárt.

A karácsonyfa lassabb „műfaj” mint a csemetetermesztés, mert majd egy évtizedig csak a munka meg a kiadás van, míg tíz év után kezdi meghálálni a belé fektetett fáradságot. A megnőtt fenyőket szemrevételezik, méret és minőségi szempontok szerint osztályozzák, fölcímkezik, majd jöhet a motorfűrész vagy a kiemelőgép. Beszállítják a telepre, majd a rámpán ér véget az itteni pályafutásuk. A következő lépés már a bepalettázás, a kamion és a vevő.

Elsősorban ezüsthenyő, luc és nordmannfenyő alkotja a kínálatukat, de akad szürke luc és feketefenyő is. A fenyők magjai általában Amerikából, Törökországból és Oroszországból származnak.

Amikor a munka dandárja van, 20-30 embert is foglalkoztatnak. Az osztrák határ viszonylagos közelsége itt hatással van a bérekre. Ennek ellenére kénytelenek erdélyi munkavállalókat is foglalkoztatni.

Ami az állami támogatási lehetőségeket illeti, ő is felpanaszolja, hogy sokáig az agrárium senki földjén tengődtek, se mezőgazdaság, se kertészet, se erdészet... Nem jutott a mostohagyereknek még csordogáló EU-s pénz sem. Tavaly volt az első év, hogy gépvásárlásra lehetett pályázni. Ám a kollégák között sokan nem tudtak pályázni, mert az önrészre nem volt pénzük. Ennek a pályázati lehetőségnek a kivívásában a terméktanácsnak nagy szerepe volt – ismeri el a főnök. De megjegyzi, hogy Szlovéniában a géptámogatások száz százalékosak, vagyis nem szükséges önrész. A hazai csemetések többsége családi vállalkozó, vagyis kicsi, akik nem tudnak sokmillió gépbszerzést finanszírozni még fél áron sem. Egy 25 milliós csemetekiemelő géphez nincs mindenkinek 12 milliója a kredencben.

Nekik is vannak külföldi üzletfeleik, például a csehek, akiknek kocsányos és kocsánytalan tölgy, éger, nyír csemetét adnak el. Van egy sejtésük, hogy a kocsányos tölgyet nem az Érchegységben ültetik el, hanem tovább exportálják... Kis tételben Olaszországba is szállítanak gesztenye alanyt, diót, vadgyümölcsöt.



Csordás Tibor

Ezek az exportkapcsolatok segítettek túlélni azt az évtizeddel ezelőtti hazai erdőtelepítési mélyrepülést, amikor sokan szárazúzóval számolták föl a csemeteültetvényeiket. Az az időszak rendesen megtizedelte a magyar csemetekerteket.

2021-ben ők is az erdélyi makkgyűjtők köldökzsinórján csüggtek, ami háromszoros árat jelent a korábbiakhoz képest. Ám ha van a hazai tölgyesekben termés, akkor nem csak vásárolnak, hanem gyűjtetnek is.

A lombos csemetéikre az állami és a magánerdészetek egyaránt vevők, de az ő áraikból nem lehet megélni – teszi hozzá. Csemetekínálatukból nem hiányozhatnak a tölgyek, a szilek, az éger, a dió, a gesztenye, a vadkörte, a vadcserezsnye. A kereslet azonban kiszámíthatatlan.

A kereskedés nagyon fontos része az üzletnek, az, hogy a nyomott árak mellett ki, mennyiért tudja eladni a portékát. Az üzletekhez nem valami központi információs adatbank segítségével jutnak, hanem szájról szájra terjedő háttérinfók útján.

A két éve megjelent jogszabályváltozások jelentettek némi könnyebbséget, de nem jelentőset. A fő gond, hogy a munka nem elég profitábilis. Magyarul, kevés a nyereség, amit ki lehet hozni a verejtékes munkával.

A verejtékezéshez a globális fölmelegedés is hozzájárul, a csemetetermesztés rendkívül érzékeny a csapadékviszonyokra. A csemetésekben öntözéssel még pótolható, de a karácsonyfatelepek kiszáradnak, ha nincs elég csapadék.

A cég jövőjét a fia jelenti, aki erdésztechnikus és kertészmérnök. A fiataloknak sajnos ma már nem vonzó ez a pálya. Tehát a fiú a kivétel. A kisebbik fia főhivatású kézilabdás lett, Kecskeméten szőrja a gólokat.

N.L.–Z.Z.

# Ahol megmaradt a csemetekert

## Babics István emlékezett

A ZALAERDŐ azon kevés állami erdőgazdaság közé tartozik, ahol dacolva az „elvárásokkal”, illetve a kordivattal, megmaradt a csemeteágazat. Ha úgy tetszik ragaszkodtak a klasszikus hagyományokhoz. No, nem annyira, hogy semmi változás ne történt volna az utóbbi 30-40 évben, amennyire Babics István közvetlen tapasztalata kiterjed. Ennek azért lehet jelentősége, mert – és ezt a csemetekert vezetését megöröklő ifjú kollégája, Józsa Tamás is megerősítette – e téren Magyarországon az oktatás, kutatás és ami talán ennél is fontosabb, a fejlesztések is megrekedtek. Vágyként szóba kerül persze Hollandia, Olasz- vagy Németország, de realitásként a cseh és lengyel példa érdemel figyelmet:

– Csak a nyálunkat csorgattuk ott, egy-egy nem is csemetekertet, hanem biológiai alapokon működő üzemet látva. Ők hagyták betörni a legkorszerűbb eljárásokat és technikát – kezdi az emlékek fölidézését Babics István.

A beszélgetésnek ezen a pontján fotók kerülnek elő a telefonból, egy lengyelországi szakmai út emlékei. Aztán megállapítjuk, hogy volt terv, sőt esély is, hogy ilyen nálunk is legyen. Igaz Kálon, az Egererdő egykor híres, mára bezárt, csemetekerti bázisán. Szóba kerül még a vegetatív szaporítás, Szombathely, Sárvár, a kertészet felé való „elhajlás”, és a Zalában „megtartó” karácsonyfa...

Az alapkérdésre, az elmaradással kapcsolatos „miértre” válaszként, vagy inkább találgatásként olyanok hangzanak el, hogy „átalakulás”, „profilisztítás” és persze „gazdaságosság”.

– Nem mellékesen ekkortájt kezdtük átadni a terepet a mai konkurenciának. De nem ez a baj – hiszen az érdekeink valójában közösek –, hanem az, hogy a nagy múltú csemeteágazatokat visszafogták, helyben járásra vagy bezárásra kényszerítették. Amíg a mára meghatározó szereplővé – a majdnem semmiből kinövő újak, a megmaradt régi nagyokhoz – „zárkóztak”, az ágazat egésze helyben járt.

Itt vetem közbe – amit egyébként maguk is büszkén mutattak ezen a téli terepi bejárásom –, hogy ők mégis élnek és nem úgy néz ki, mintha megállt volna az idő valahol 1990 táján: új épületek, napelemek, hűtőház, ha nem is a legújabb, de használható gépek, öntözés, rendezettség stb. No és ágazati szinten is bizonyára eredményes gazdálkodás:

– Lett volna mit sajnálni, ha kidobjuk, amit mi, vagy az elődeink itt megteremtettek. Mert a zalai csemetekertek, faiskolák mindig élenjárók voltak. A nehéz időkben, sőt talán azok előtt is egy kicsivel segített rajtunk, hogy itt a határ mellett kihasználtuk a külkereskedelmet. Azt, hogy odaát – egyébként máig – többet ér ugyanaz a csemete. Itthon meg ugye, hol volt erdősítés, hol meg nem...

Itt aztán, a sokadik sztori, „ez már nem lényeges” után hallom: Bizony „éltek a lehetőségekkel”, sőt szabályt is kerültek a megmaradás érdekében.

– Az fel sem merülhetett, hogy Zalának ne legyen saját csemetéje!

Ehhez pedig kellett – és meglett – a nyugati gépsor, a szivattyú vagy itthon a kút... Meg a surdi karácsonyfára is lehetett hivatkozni. De a döntő érv persze cégen belül az volt – ami máig igaz –, kell az évi 2,5-3 millió saját felhasználású és a



## Babics István erdőmérnök a termék tanács tagja

Ma már mondhatjuk, és jelentse ez a tapasztalatot, az elismerést: a csemetések nagy öregje. Még a technikumban, zsebpénzért, de kézközelbe került a csemetével. Már a diplomamunkáját is Zalában készítette, hogy aztán 1987. augusztus 1. óta különböző beosztásokban a Zalaerdőnél mindvégig az erdészeti szaporítóanyagok körül tevékenykedjen.

legalább ennyi kifelé értékesített csemete. Mindez jókor, jó minőségben, lehetőleg jó áron. Ehhez pedig tudás, tapasztalat kell. És nem csak a vezetői szinten, hanem a 15 állandó dolgozó, sőt a visszajáró erdélyi csapat részéről is.

Mert, hogy munkás itthon és ebben az ágazatban már szinte sehol nincs. Amúgy pedig az idén a makk is főleg erdélyi.

S ezzel érintjük a „helyi jelleget”, a kívánatos honos magot, a talajadottságokat, a változó klíma kihívásait, a szélsőségeket, hogy egyik évben 350, a másikban 1000 mm a csapadék, vagy a kimutathatóan a közeli határátkelőn keresztül, emberi közvetítéssel érkező kártevőket, betegségeket.

Meg az úgynevezett csöves módszert, Babics István találmányát. Ennek lényege, hogy egy kb. borosüvegnyi folyadékot befogadó csövet tesznek a kiültetett csemete mellé, amibe, ha kell víz, tápanyag vagy cserebogár elleni szer kerülhet. Az eredmény önmagáért beszél. Igaz a haszon nem közvetlenül a csemetéseknél jelentkezik... N.L.



Józsa Tamás és Babics István az alapító erdősz, Kiss László emlékházánál

## STIHL-születésnap

## 30+30 éve Magyarországon is

Erdész körökben aligha kell magyarázni mi az a Stihl: fogalom. Sőt – és ez valóban csak kevesek elismerése – személynévből köznévvé vált: úgy mint „stil” azaz fűrés, majd „stilizés” azaz motorfűrészelés.

Míndez Andreas Stihl 1926-ban egy kis stuttgarti műhelyben kezdődött. Azóta világcég, termékeivel – már messze nem csak a fűréssel piacvezető, valamint élen jár a műszaki fejlesztésben. De minta lehet a vevőkiszolgálás területén is. Ezt mi magyarok 30 éve tapasztalhatjuk, amikor is, mint cég megjelent az Andreas Stihl Kft.

Ezt ünnepelték a múlt év végén. A plusz 30 év pedig arra utal, hogy a Stihl-termékek már valamikor a 60-as évek elején megjelentek Magyarországon.

Az ünnepi alkalommal Bakon Gábor cégvezető, aki szinte a kezdetektől kapcsolódik a magyarországi divízióhoz, nyújtott történeti áttekintést: Az 1991. júniusában alapított cég sikertörténet. Az Andreas Stihl Magyarország Kft. létrehozása mérföldkő volt 30 évvel ezelőtt, mert első kelet-európai kereskedelmi vállalatukat alapította meg a STIHL International GmbH. Azzal a vízióval vágtak bele a munkába, hogy stabil szakkereskedő hálózaton keresztül prémium termékekkel szolgálhatják ki a vásárlókat. Az idő igazolta a döntést, a hazai vállalat stabil része lett a STIHL világkereskedelmi hálózatának. Az alapítást követő első évben 18 kereskedő csatlakozott a STIHL Kft.-hez. Ezen cégek többsége ma is tagja a közösségnek. Ma 160 önálló kereske-

delmi és szervíz-partner tagja a hálózatnak, és velük együtt 10 milliárd fölötti forgalmat értek el. 330 értékesítő helyen 800 alkalmazottnak adnak stabil munkahelyet.

Az ügyvezető hangsúlyozta: a STIHL márkanév a világon, így Magyarországon sem csak egy terméket, egy gazdasági társaságot, vagy a szakkereskedői hálózatot jelenti, hanem megbízhatóságot, ami a felgyorsult világban egyre ritkábban felismerhető érték. Ezt követően Szentesi Levente marketing igazgató ismertette a nemzetközi cégcsoport fejlesztéseit és újdonságait:

A STIHL 1971 óta a világ legnagyobb darabszámban értékesített motorfűrés-



Szentesi Levente marketing igazgató



Bakon Gábor cégvezető

márkája. De a cég ezen túl motoros gépek fejlesztésével, gyártásával, forgalmazásával és szervizelésével foglalkozik az erdő- és mezőgazdaság, a kert- és tájépítés, valamint az építőipar professzionális dolgozói részére, illetve a magán kerttulajdonosok, otthoni felhasználók számára. A termékpalettát digitális megoldások és szolgáltatások egészítik ki. A gyártás hét országban – Németország, USA, Brazília, Svájc, Ausztria, Kína és Fülöp-szigetek – folyik saját gyártóüzemekben. A családi tulajdonban lévő vállalat 2020-ban 18 200 dolgozói összlétszámmal.

4,58 milliárd €-s árbevételt ért el. A jövőről szólva a hangsúly az akkumulátoros gépeken, a digitális technológiákon, az összekapcsolt és intelligens termékeken, okos eszközökön, valamint az online kereskedelem irányába mutató trendekben van.

## A fejszétől a motorfűrészig

## A vilá piacot mindig szemelőtt tartva

A mikor a cég alapítója, Andreas Stihl az 1920-as évek közepén azt tapasztalta, hogy az erdőgazdálkodásban leginkább fejszével és izomerővel végzik a munkát, nem tudott szabadulni többé a gondolatától: »Bizonyosan létezik megoldás az erdei munka egyszerűbbé tételére.« A gondolatból ötlet, az ötletből találmány született... A STIHL név több mint 90 éve egyet jelent a kiemelkedő innovációkkal, a minőségi termékekkel és a teljes körű



A cég székhelyén, Waiblingenben épülő bemutatóközpont

szervizszolgáltatásokkal. Ma a STIHL több mint 160 országban rendelkezik képvisellel. A STIHL termékei világszerte megkönnyítik az erdőgazdálkodásban, a tájapolásban, az építőiparban, valamint az igényes magánfelhasználóként végzett munkát. Németországban, Ausztriában, Svájcban, Brazíliában, az Egyesült Államokban, Kínában és a Fülöp-szigeteken található gyártóbázisaival, valamint 38 saját forgalmazó és marketingcéggel a STIHL az egész világot átölelő, nemzetközi gyártási és forgalmazási hálózatot tart fenn a széles körű szolgáltatások és az ügyfelek elérhetősége érdekében. Mindazonáltal a STIHL multinacionális szereplőként is megmaradt német családi vállalatnak. A baden-württembergi Waiblingenben található székhelyükön nagyszerűen ötvöződik a sváb precizitás, a kiváló német minőség és a nemzetközileg is versenyképes hozzáértés.

## »Célunk, hogy a STIHL, édesapám, a cégalapító Andreas Stihl utódainak vállalata maradjon.«

A STIHL Holding AG & Co. KG, valamint kapcsolt gyártó és forgalmazó vállalatai nem szerepelnek a tőzsdén, hanem 100%-ig családi kézben található. Ennek köszönhetően a hosszú távú stratégiák akkor is megvalósíthatók, ha a piacon turbulenciák alakulnak ki. A vállalatot évtizedeken át a család tagjai vezették. Az első stafétaváltásra 1973-ban került sor, amikor az alapító, Andreas Stihl elhunyt, és gyermekei, Eva Mayr-Stihl (ügyvezető kültag) és Hans Peter Stihl (belta) vette át az operatív irányítást. További kültag volt a cégben Gerhild Schetter, szül. Stihl, valamint Dr. Rüdiger Stihl.

N.L.

## A fő feladat: az erdőterületek növelése

### Villáminterjú Rosta Gyula vezérigazgatóval az eszteregnyei Újszülöttek erdeje avatása alkalmából

– Miért tartja fontosnak a létesítendő Újszülöttek erdejét?

– Többek között azért, hogy megismertessük a közvéleménnyel tevékenységünket, a harmadik éve folyó fásítási program idejének eredményeit, amit az Agrárminisztérium támogatásával végzünk. Ez az ország erdőterületének növelésére irányuló munka. Azt szeretnénk, hogy ne csak az államerdészet járjon hozzá az erdősítéshez, hanem azok a földtulajdonosok is, akik jelentős földterülettel rendelkeznek a térségben. Számos olyan terület van megyénkben, amelyen kiváló erdőállomány hozható létre. Zárójelbe minden született gyermeknek tíz facsemetét ültetünk el. Erre minden évben más településen kerül sor, idén itt, Eszteregnye község határában. Az erdőtelepítési program egyedüli nehézségét az jelenti, hogy társaságunk nem rendelkezik elegendő szabad földterülettel. Ezért is lenne fontos, hogy a példánkon felbuzdulva a gazdálkodók minél több területet erdősítsenek.

– Úgy tudjuk, a minisztérium a jövő évre is meghosszabbította a programot...

– Igen, mert az állami erdészeteknek az egyik legfontosabb feladata Magyarország erdőterületeinek növelése.

– Az önkormányzatok is aktivizálják magukat ezen a téren...

– A Településfásítási Program egy másik folyamat, ami az Agrárminisztérium égisze alatt, az Országos Erdészeti Egyesület szakmai támogatásával zajlik.

– Miként sikerült az utóbbi egy-két év mélyrepülését átvészelni?

– Pozitív eredménnyel túléltük, nyilván nem olyan teljesítménnyel, mint korábban, de az értékesítésre kerülő választékok átstrukturálásával és a költségek csökkentésével teljesítettük az elvárásokat. Szerencsére az idei évben már más piaci körülmények között dolgozhattunk, emelkedni kezdtek az egységárak és a kereslet is növekedett. A vadászattól eltekintve a 2021. év már jobb mutatókat eredményezhet. Sajnos a nyugat-európai vendégeink az újabb járvány miatt sorra mondják le a társas vadászatokot.

– A visszaesés a csemetetermelést is érintette?

– Azt nem. Mi elsősorban belső felhasználásra termelünk, de a kereslet is évről évre nő.



Rosta Gyula vezérigazgató és Cseresnyés Péter, az ITM államtitkára elültetik az Újszülöttek erdejének első csemetéit

– Milyen gazdálkodási eredményre számítanak az idei év zárásakor?

– A tulajdonos által elvárt eredményt mindenképpen hozni fogjuk. Így a mozgóbér-hányadot is kifizetjük, amire számítanak is a munkatársaink, valamint a cafeteria növelése is elképzelhető.

– A szakszervezettel voltak vitáik...

– Természetesen nehezen viselték a kollégák a tavalyi megszorításokat, de most már az idei évre koncentrálnak.

– Hogyan áll a szociális tűzifaigénylés?

– 7800 köbméternyi igényt nyújtottak be az önkormányzatok, amelynek a kiszállítása folyamatban van.

Z.Z.

# Hazánkban 120 szúfaj él, ebből csak kevés a fenyőszú

**Lakatos Ferenc**cel,  
a SOE kutatási és külügyi  
rektorhelyettesével  
beszélgettünk

**A** mikor ez az interjú készült, arról számolhatott be a rektor, hogy az oktatók és hallgatók jelentős része be van oltva. Reméljük, a napról napra változó járványhelyzet ellenére ez nem módosult.

A rektor határozottan kérte a munkatársakat, hogy oltakozzanak – idézi föl a helyettese.

– *Lássuk, mit is fed az új felsővezetői munkamegosztásban a kutatási és külügyi rektorhelyettesi megbízatás.*

– Ami a kutatást illeti, van egy innovációért és vállalati kapcsolatokért felelős rektorhelyettes is, dr. Alpár Tibor személyében, tehát az innovatív és vállalati kutatás jelentős része hozzá tartozik. Nálam a perspektivikus, a hosszú távú iránymutatással kapcsolatos tervezési témák vannak.

– *Az innovációhoz kapcsolódóan: hogy áll az egyetem számítástechnikai kapacitása?*

– Folyamatban van a számítógépes fejlesztés.

– *Mennyiben érzi a rektorhelyettes a modellváltás, új szervezeti felépítés eredményeit, hatását?*

– Külügyi rektorhelyettesként a legfontosabb feladatomban a külföldi hallgatók idevonzása mind a négy karra alap- és mesterképzésre vagy doktori képzésre. Jelenleg száztíz külföldi hallgató tanul az egyetemen. Mintegy felük a Stipendium Hungaricum állami ösztöndíj keretében. A hallgatók több mint a fele a közgazdasági karon tanul, és jelentős a Benedek Elek Karon tanulók száma, és vannak hallgatók az Erdőmérnöki és a Faipari Mérnöki és Kreatívipari Karon is.

– *Milyen nyelven folyik az oktatás?*

– A Lámfalussy Karon van angol nyelvű tagozat, ők BSc diplomát kapnak majd. Az erasmusosok egy-két félévre jönnek, és ők is angol nyelven tanulnak kisebb-nagyobb csoportokban. Nekem is van két angol nyelven hallgató diákom. Számukra ugyanúgy van előadás és gyakorlat is. A hallgatók között vannak önköltségesek, ők tandíjat fizetnek.

– *Egy korábbi interjúban azt mondta, hogy nem elég megtojni a tojást – jól tanítani –, kotkodácsolni is kell...*



Lakatos Ferenc rektorhelyettes

– Ezt megtoldanám azzal, hogy mindezt jól is kell adminisztrálni.

– *Ezen mit értünk?*

– Nem elég szóban kotkodálni, hanem írásban is kell. (tehát publikálni, az elért eredményeket közzétenni)

– *Hogy lehet idevonzani a külföldieket?*

– Ennek két része van: először is az egyetemen belül kell létrehozni olyan képzési kínálatot, olyan oktatókkal, akik meg is tudják ezt tanítani, s amelyre lehet hívni a külföldieket. Jövőre már a Benedek Karon is megvalósul ez, a többi karon már régebben működik. Amire leginkább van külföldi érdeklődés, az a környezetmérnöki mesterképzés, és jövőre már természetvédelmi mesterképzés is lesz. A második része az, hogy meg kell határoznunk azokat a területeket, ahonnan szívesen fogadunk hallgatókat. Ezek Európán belül a Balkán-régió, továbbá Közép-Ázsia – Kazahsztán, Kirgizisztán, Üzbegisztán –, de ide sorolom Oroszországot is. Jöhetnek még Közép- és Dél-Amerikából is. Hasonlóan a dél-kelet ázsiai régióból is, beleértve Kínát is. A megcélzott fiatalokat különbözőképpen lehet elérni, van, ahol erre a feladatra szakosodott, nemzetközi tapasztalatokkal bíró cégeken és szakembereken keresztül. Ilyen személyes ismeretségünk van például Kínában. Ha egyetemeken belül próbálkozunk, akkor rögtön felmerül a kölcsönösség igénye. Ettől függetlenül jók az

egyetemek közötti kapcsolataink, de azok másra vonatkoznak.

– *Erről a kapcsolatrendszeréről mit tudhatunk meg?*

– Az integrációval az ERTI külföldi kapcsolatai is kezdenek beépülni az egyetem kapcsolatrendszerébe, de az egyetem négy karának is voltak meglehetősen szerteágazó kapcsolati hálói. Egyes karoknál száznál is több együttműködési megállapodás is van. Jelenleg folyik ezek felülvizsgálata, hiszen nem feltétlenül a mennyiség, sokkal inkább a minőség számít.

– *Megnevezhető néhány jól működő?*

– A teljesség igénye nélkül, elsősorban a külföldi szervezetekkel létrejött megállapodásokat említem. Ezekből elég sok van, ha csak az erdősz-fás vonalat tekintem: az egyetem tagja a IUFRO-nak, szoros kapcsolatunk van a FAO-val, továbbá a szektor szerinti nemzetközi szervezetekkel. Az egyetemet tekintve természetesen a bécsi Universitát für Bodenkultur, de a legrégebbi együttműködési szerződés pedig a Freiburgi Egyetemhez kapcsolódik, több mint negyven éves. Szoros kapcsolatban állunk az erdélyi Brassóval és Sepsiszentgyörggyel is. Szlovákiából a Zólyomi Műszaki Egyetemmel, Csehországból Brno és Prága emelendő ki. De sorolhatnék másokat is (lengyel, finn, francia, horvát) például az oroszokat, elsősorban Szentpétervárt, Moszkvát és Jekatyerinburgot, amelyek közül az utóbbi a legaktívabb. A tengeren túli kapcsolatok közül a UBC (Vancouver, Kanada) emelendő ki, ahol a nemrég kinevezett új dékánal (Robert Kozak) rövidesen egyeztetéseket folytatunk a lehetséges együttműködésekről. Az ERTI külföldi kapcsolatait pedig még nem is kezdtem el sorolni.

– *A Planet kiállításon mivel szerepeltek?*

– Ott is a képzési kínálatunk volt látható, együtt az indonézaiak által kezdeményezett Green Metric megmértetéssel, amely azt minősíti, hogy az adott oktatási intézmény mennyire fenntartható és környezetkímélő.

Nagyon sok tényezőt vizsgálnak, többek között a csapadékvíz visszaforgatást, az energetikát, de a tantárgyak fenntarthatósággal kapcsolatos tartalmait is. A nemrég kihirdetett eredmények alapján a Soproni Egyetem, az előző évhez képest jelentősen javítva, a 282. helyen végzett ezen a világranglistán.

– *Hogy áll a hazai beiskolázás?*  
 – Úgy tűnik, hogy nincs következetes iránya a trendnek, egyik évben gyengébbek, a másik évben jobbak az eredmények.

– *Miben mutatkoznak meg a szervezeti változások?*

– Van egyetemi szintű szervezeti változás. Az ERTI és a TAEG Zrt. az alapítvány hatáskörébe került. A Tanulmányi Erdőgazdaság teljesen független szervezet maradt, de sok ponton kapcsolódik az egyetemhez. Az ERTI pedig gyakorlatilag az egyetem ötödik karaként működik, de nem az oktatás, hanem a kutatás az elsődleges feladata. Az Erdőmérnöki Karon belül a korábbi tíz intézetből négy lett. A matematika átkerült a faipari karra, akárcsak a géptani tárgyak jelentős része. Az Idegennyelvi Központ az egyetem központi szervezetébe került. A megmaradó intézetek közül a Vadgazdálkodási Intézet nem változott. Vezetője Jánoska Ferenc. A korábbi Geomatikai intézetből Geomatikai és Kultúrmérnöki Intézet lett, ahova a geo, az útépités és vízgazdálkodás tartozik. Vezetője Király Géza. A korábbi Környezettudományi, Kémiai, illetve Növénytan és Természetvédelmi Intézetből alakult a Környezet- és Természetvédelmi Intézet. Ezt Rétfalvi Tamás vezeti. Végül az Erdő és Természeti Erőforrás-gazdálkodási Intézet, ide tartozik a művelés, a védelem, a rendezés és a használat. Ennek vagyok a vezetője.

– *Ide tartozik a szaporítóanyag-termesztés is?*

– Igen, van ilyen tantárgy is. Frank Norbert a gazdája.

– *A finanszírozási rendszer mennyiben alakult át?*

– Teljesen. Ősszel írták alá az ötéves finanszírozási szerződést. Ennek alapján az alaptevékenységet, az oktatás-kutatást finanszírozza az alapítvány. Az összeg egyik része alapfinanszírozás, a másik teljesítmény alapú. Ez az évek folyamán úgy változik, hogy kisebb lesz az alapjárandóság és nagyobb a teljesítmény után járó. A teljesítmény-indikátorok kötődnek az oktatáshoz, kutatáshoz és a finanszírozási szerződésben részletezett további tevékenységekhez. Az ötödik év végén már jelentős teljesítmény-mutatókat kívánnak meg. Ebben foglaltatik például a végzetek száma, a lemorzsolódás csökkentése, a publikációs tevékenység és sok-sok más. Most készült el a teljesítményértékelő rendszer, amely minden dolgozónak a teljesítményét méri és értékeli. Jelenleg az oktatóknak sok órájuk van, akár a középiskolai tanároknak, így gyakorlatilag nem jut



*Fekete Zoltán egykori professzor karos-székét Szélesy Miklós tanár úrtól örökölte*

idejük/energiájuk másra. Ezt a leterhelést/óraszámot csökkenteni kell, és ezzel párhuzamosan a tanterveket is át kell alakítani.

– *Ma is vannak a korábbi K+F jellegű külsős megbízások?*

– Sajnos kevés, de öröndetes, hogy számuk növekszik. A cél az, hogy ezekből minél több legyen.

– *Hogy festenek jelenleg az egyetemi nyílt napok?*

– Most úgy néznek ki, hogy minden kar egy napon jelenik meg. A karok munkájának alaposabb megismerésére pedig a tudományos konferencián nyílik lehetőség február 10-én, az első selmeci egyetemi előadás évfordulóján. Ezt az ERTI és a minisztérium is támogatja, s a szakszemélyzetnek lehetősége lesz kreditpontok gyűjtésére.

Létre fog jönni az Erdészeti Tudásközpont, amelynek a feladata lesz többek között a közép- és felsőfokú képzések és a továbbképzések összehangolása. Jelenleg folyik az okleveles technikusképzés kidolgozása. Ennek lényege, hogy olyan képzést biztosítsanak, amely átmenetet képezne a középszintű technikus és az egyetemi képzés között.

– *A tervezett földrendezői/földmérő szak beindult?*

– Igen. Nincsenek tömegek, de működik.

– *Korábban fölvetődött a tananyag-csökkentés...*

– 2017-ben végbement egy jelentős tananyag-átdolgozás. 2022-ben végez az első évfolyam, amelyik ebben a rendszerben tanult. De jelenleg is folyik, talán

még jelentősebb átalakulás. Elsősorban a kontakt órák számát kell csökkentenünk. Az ismeretanyagot részben blokkosítjuk, modul rendszerbe helyezük. Ez azt is biztosítja, hogy egy hallgató például elmehet fél évre külföldre, és ebből nem származik hátránya. Így egyszerűbbé válik a külsős gyakorlati szakemberek bevonása is.

– *Térjünk a professzor úr szűkebb szakterületére! A gyakorlatban sokat emlegetik, mert szenvednek tőle, a tölgy csipkésposloskát, ugyanis állítólag miatta nem terem a tölgy makkot. Ez így van?*

– Igen. Már korábban a horvát kollégák is jelezték ezt a problémát. A posloska szívogatása nem gyengíti le annyira a fát, hogy az elpusztuljon, de jelentősen csökken a termése és a növedéke is.

– *Talán a levélméret is csökken...*

– Biztos. De ilyen vizsgálatokkal még nem találkoztam, ám bizonyára vannak. Ezzel a témával az ERTI Erdővédelmi Osztálya, Csóka Györgyék foglalkoznak alaposan. De együtt kutatjuk például a faj genetikai hátterét, mert nem tisztázott, hogy Görögország vagy Olaszország felől érkezett-e el hozzánk. Ennek a kutatásnak az eredményeit a februári konferencián már bemutatjuk.

– *Igen, évekkel ezelőtt ő hozta a rossz hírt.*

– *Itt milyen jószággal foglalkoznak behatóan?*

– Magam elsősorban szúfajokkal foglalkozom. De az utóbbi években kutatjuk a platánlevél aknázómolyt és a platán csipkés posloskát is. Ez utóbbi közeli rokona a tölgy csipkés posloskának. Ezeket túl foglalkozunk más inváziós fajokkal is. Hazánkban 120 szúfaj él, ebből csak néhány faj okoz jelentősebb problémát. A közelmúltban kaptunk például jelzést a SEFAG-tól és a Zalaerdőtől, hogy a kitermelt rönkben megtelepedő szúbogár okoz náluk gondot.

– *Mit lehet tenni?*

– Ezek ellen a fajok ellen nehéz hatékonyan védekezni. Sokszor a megszokott erdészeti gyakorlat megváltoztatása hozhat jó eredményt (mielőbbi értékesítés, tárolási helyek megválasztása stb.)

– *A pandémiás időszakban hogyan zajlik a diákélet?*

– Rányomja a bélyegét a vírus erre is. A tavalyi balekkesztlőt csak most ősszel tartották meg. A balekbált sem rendezhették meg. Csak a szakesteket tarthatták meg. A hallgatóknak sem egyszerű az életük. A tanulmányaikat is átrendezte a járvány, a távoktatás/vizsgázás is másként működik, mint a jelenléti. **(Zétényi)**

# Egy a természettel - Vadászati és Természeti Világkiállítás

Budapest, Hatvan, Keszthely és Vásárosnamény, 2021. szeptember 25. – október 14.

A mai ötvenesek már éltek akkor, amikor az első vadászati világkiállítás zajlott hazánkban. A hatvanasok már emlékezhetnek is rá. A hetvenesek pedig már láthatták is azt a szenzációs vadászati seregszemlét a budapesti vásárvárosban. A hetvenes kollégák számára azért is volt emlékezetes 1971-es esemény, mert ez alkalommal kapta vissza az egyetemi polgárság a háború után elvesztett hagyományos viseletét, a waldent. Nyugodtan fogalmazhatunk úgy, ez politikai döntés volt, amely arra utalt, hogy a józan ész képes időnként fölülkerekedni a fafejűség fölött. Milyen jól mutattak a waldenban sorfalat álló egyetemisták a világkiállítás protokolleseményein...

No, de térjünk rá napjaink világkiállítására! Itt már nem a hagyományok, hanem a jövőkép vezérelték a látóvalókat. Gigantikus szarvas-installáció a bejáratnál, digitális bemutatók és hasonlók. De láthattuk a nagy vadászalóképeket és szobrait, és ezernyi tróféát. Nem tudom, milyen emlékek maradnak a mai fiatalokban a mostani kiállításról, mindenesetre mi, a magunk részéről az alábbi összefoglalóval segítünk az emlékek megőrzésében.

Ilyen komplex kiállítást Magyarország még nem rendezett – tudósított az origo.hu.

## De miben volt más ez a kiállítás, mint az 50 évvel ezelőtti?

A BIE-vel (Bureau International des Expositions – a világkiállítások akkreditációjáért felelős nemzetközi szervezet), abban egyeztek meg a szervezők, hogy az 1971-es Vadászati Világkiállítás ötvenedik évfordulóján, az akkori elnevezést („World of Hunting Exhibition”) a 21. század kihívásainak megfelelően kiegészítik a fenntartható természetgazdálkodásra, természet- és vadvédelemre utaló kifejezéssel. Így lett a 2021-es világkiállítás hivatalos elnevezése „Egy a Természettel Vadászati és Természeti Világkiállítás”.

A szervezők előre közölték, hogy nem az 1971-es világkiállításra fog hasonlítani az ideje. Bár, a szűkebb szakmán kívül kevesen tudják, hogy már az 1971-es kiállításnak is központi eleme volt az emberi felelősség és a fenntarthatóság kérdése. Hogy milyen lesz a 2021. évi, azt meglepetésnek szánták.

## Mi volt a központi üzenete a budapesti világkiállításnak?

Az elmúlt ötven évben alapvetően megváltozott a vadászat megítélése, és átalakult az emberi kultúrában elfoglalt helye, feladata és szerepe is.

A vadászat iránt érdeklődők tapasztalhatták, hogy az utóbbi években-évtizedekben hogyan mossák össze az etikus és fenntartható vadászatot a minden vadász és vadászati szervezet ellenségének tekinthető orvvadászattal, és sajnos nemcsak laikusok, de a szakmai tényeket figyelmen kívül hagyó politikai vezetők és más véleményformálók is.

Így, a vadászati világkiállításnak tartalmi-szakmai értelemben két pillére volt: egyfelől a sok ezer éves emberi civilizáció szerves részét képező vadászati kultúra bemutatása, másfelől pedig a vadászat mint felelős és nélkülözhetetlen emberi tevékenység elhelyezése az ökológiai fenntarthatóság, a vad- és élőhelymegőrzés keretében. Egy mondatban összefoglalva: bár-



mennyire is támadják, *vadászat nélkül nincs fenntartható természetgazdálkodás és ökológiai értelemben sikeresnek tekinthető élőhely- és állatvédelem.*

## Milyen tartalommal és látóvalókkal várták a látogatókat?

Nézzük a számokat és az adatokat: a világkiállítás 20 napja alatt 6 nemzetközi konferenciát rendeztek; a konferenciákon és a kiállításokon a világ közel 100 országa képviseltette magát, melyeknek nagyjából fele saját standon mutatta be szakmai tevékenységét. A HUNGEXPO 75 ezer négyzetméteres területén mind a 8 kiállítócsarnokban voltak látóvalók. A magyar vadászat és vadászati kultúra ezeréves történetét bemutató kiállítás mellett külön csarnokot szenteltek a Kárpát-medence vizes élőhelyei bemutatásának, a hagyományos vadászati módoknak, és láthattunk több ezer négyzetméteres trófeaszemlét és -kiállítást, illetve preparátorbajnokságot, és természetesen önálló kiállítóteremben mutatkoztak be a világ országai és vadászattal, vadvédelemmel foglalkozó szervezetei. A vadászati és vadgazdálkodási konferencia, a nemzetközi konferenciák és a World Conservation Forum kiváló lehetőségeket adott a szakmai beszélgetéseken túl a laikusok számára is. Láthatóak voltak az intellektuális és technikai-technológiai innováció olyan elemei is, amelyek meghatározó fontosságúak a 21. század elejének környezetvédelmi erőfeszítéseiben – ennek jegyében AR- (kiterjesztett valóság) és VR- (virtuális valóság) alapú megoldásokat is alkalmaztak.

A világkiállítás részeként két kereskedelmi kiállítást is rendeztek: szeptember 30. és október 3. között a B és E csarnokokban volt egy „hagyományos” vadászati-horgászati kiállítás, a FeHoVa PLUSZ, illetve október 7–10. között megrendezték az OMÉK-ot (Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár) is.

A kiállítás szervezői nagy figyelmet szenteltek az ifjúság – az általános és a középiskolások – bevonására is. A Fátyol iskolaprogramban több tízezer vettek részt.

A világkiállítás kormánybiztosa, Kovács Zoltán közölte: „olyan urbanizált világban élünk, ahol még akár egy kisvárosban is, a gyerekek egyre kevésbé részei a természet hétköznapi működésének”. Úgy vélte, a fiatalok itt a kiállításán sűrítve kapják meg azokat az ingereket – akár a virtuális valóság révén, szimulátorok segítségével –, amelyek felkeltik a természet iránti érdeklődésüket.

## Hat erdészt öltek meg az utóbbi években Romániában a fatolvajok

2021. augusztus 31. – Fatolvajok támadtak az udvarán egy erdészre és a családtagjaira a Dâmbovița megyei Bilciurești-en – az eset beilleszkedik az erdészeti dolgozók ellen irányuló agressziósorozatba, amely során az elmúlt években hat erdészt megöltek és több mint hétszázat fizikailag bántalmaztak a bűnözők – közölte kedden a Silva Erdészeti Szakszervezeti Szövetség. Az Agerpreshez eljuttatott állásfoglalásuk szerint a Dâmbovița megyei eset is azt bizonyítja, hogy a fatolvajoknak semmi sem szent, szervezeten lépnek fel, és rendkívül veszélyesek. A szakszervezeti szövetség figyelmeztet arra, hogy riasztó módon megnövekedett 2021-ben az erdészeti dolgozók ellen irányuló támadások száma. Az év elejétől több mint 20 esetben bántalmazták a fatolvajok vagy az orvvadászok a Romsilva személyzetét. Az agresszió az orvosi kezelést igénylő testi sértéstől a halálos fenyegetésig, az erdészek autójának felgyújtásától a családtagjaik zaklatásáig terjedt.

A szakszervezet közleménye szerint ezeket az eseteket Argeș, Bákó, Brassó, Dâmbovița, Dolj, Hunyad, Mehedinți, Maros, Szilágy, Suceava és Vâlcea megyében jegyezték, a rendőrség és az ügyészség pedig mindegyikben vizsgálatot folytat. Ezek a vizsgálatok azonban sokszor akár évekig eltarthatnak, a jogerős bírósági ítéletig pedig további egy-két év telik el. „Ez bizonytalanságban tartja és felháborítja az erdészeket” – olvasható az állásfoglalásban. A szakszervezet riasztónak nevezi, hogy a törvény előírásai ellenére az erdészek mintegy felének nincs szolgálati fegyvere. Ennek oka a 2018/11-es számú kormányhatározat, amely betiltotta több kategóriájú lőfegyver használatát, többek között az erdészekét is. Emellett az erdészetek súlyos személyzethiánnyal küzdenek, és a kaotikus erdő-visszaszolgáltatások miatt egyre nehezebben fedik le a felügyeletükben lévő erdőterületeket.

A szakszervezet ismételen arra a kéri Románia legfőbb ügyészét, járjon közbe az erdészek ellen elkövetett támadások ügyében zajló nyomozások felgyorsítása,

a tettesek azonosítása és büntetőjogi felelősségre vonása érdekében. (Agerpres)

## A SOE konferenciája az erdőkről

Sopron, 2022. február 10. – **Erdők nélkül Magyarország védtelen: középpontban a klímaváltozás és az erdők egészsége**

A Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kara és Erdészeti Tudományos Intézete 2022. február 10-én Erdészeti Tudományos Konferenciát tartott, amelynek középpontjában az erdők fenntartható kezelése és a klímaváltozás hatásaira adható tudományos válaszok, kutatási eredmények



A konferencia hallgatósága

álltak. Az eseményt hagyományteremtő céllal az első erdészeti tanóra évfordulóján rendezték, amelyet 1809-ben Selmecbányán tartottak.

Több mint ezer tudós, kutató és a gyakorlatban dolgozó erdész szakember részvételével zajlott a rendezvény, amely a környezet, a társadalom, a gazdaság alakulásában meghatározó szerepet játszó erdők fenntartható kezelésével foglalkozott. A klímaváltozás negatív hatásai elleni küzdelemben az erdő jelenti a legfontosabb eszközt és lehetőséget, természetességük és ökológiai egyensúlyuk fenntartása a jövő kulcskérdése, alapvető kihívása.

A kormány a klímasemlegességi célok elérésében kiemelten fontos eszközként tekint az erdőkre, ennek érdekében indította az országfásítási programot és védi a meglévő erdőállományt. A hatalmas szakmai érdeklődés is bizonyítja: létezik az a hazai erdészeti, természetvédelmi szaktudás, amely garancia az erdők fenntartható kezelésére – mondta nyitóbeszédében Zambó Péter államtitkár.

Fábián Attila, a Soproni Egyetem rektora köszöntőbeszédében kiemelte: szükség van az erdővel kapcsolatos felsőoktatás megújítására, amelyet a teljes

szakmai közösség – a tudomány és a gyakorlat, a vállalati szféra – összefogásával kell megtenni. Megkezdődött a munka, ez a konferencia fontos állomás ebben a folyamatban, hiszen az egyetemi modellváltás sikerességét is mutatja: az oktatás-kutatás és a gyakorlat közötti szorosabb az együttműködés, ebben az elhangzó száz előadás és az ezer résztvevő komoly eredmény – tette hozzá az egyetem rektora.

Somogyi Zoltán, a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézetének tudományos tanácsadója leszögezte: a 2050-re kitűzött karbonsemlegességi célok eléréséhez szükség van a meglévő erdők elnyelési kapacitásának megőrzésére és az erdőterületek jelentős növelésére, egyúttal nagy hangsúlyt fektetve az erdők klímaváltozáshoz való alkalmazkodásának aktív segítésére is.

Mivel az erdők a klímaváltozás miatt folyamatos nyomás alatt állnak, paradigmaváltás nélkül nem ellensúlyozhatók a negatív hatások. Az erdők ellenálló- és regenerációs képességének növeléséhez, immunrendszerük erősítéséhez a kulcs a biodiverzitás megőrzése, növelése és ha kell, helyreállítása, proaktív erdővédelmi beavatkozásokkal – hangsúlyozta előadásában Csóka György, a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézetének tudományos tanácsadója és Lakatos Ferenc egyetemi tanár, rektorhelyettes.

Csókané Szabados Ildikó főosztályvezető (AM) az erdészeti gyakorlat elvárásait foglalta össze expozéjában. Sok fontos kutatást emelt ki, amelyek jó része folyamatban van, más részükkel pedig foglalkozni kellene, főleg, hogy most már közös kutatói műhely kialakítására van lehetőség.

A jogalkotás megalapozása szempontjából a legfontosabbaknak a következőket ítélte:

Különböző mezőgazdasági művelési ágak és erdei célállományok széntárolása és éves megkötése, valamint jövőbeli várható alakulása, beleértve a talajt is;

Az erdészeti tevékenységek, kezelések valamint a faanyag feldolgozásának szénlábnyma;

A különböző erdészeti beavatkozások vagy azok hiányának hatása a biodiverzitásra;

Meglévő erdei monitoringok működésének és értékelésének összehangolása, a felmérések folytonosságának biztosítása;



Publikációk, országos értékelések, térképek rendszeres megjelenítése, tudásátadás.

A plenáris előadásokat az erdészeti és a faipari ágazat számos területét átfogó nyolc szekcióülés követte. 15, illetve 5 perces előadásokban mutatták be a friss kutatási eredményeket a klímaváltozás, erdőgazdálkodás, erdőleltározás- és leírás, erdővédelem, környezetvédelem, környezeti nevelés, geomatika, műszaki, ökonómiai és informatikai kérdések, ökológia, természetvédelem, valamint vadgazdálkodás területéről.

## A faárak belföldi kínálatát nem veszélyezteti az orosz kiviteli korlátozás

Budapest, 2022. január 24. – A faárak magyarországi kínálatát nem veszélyezteti az orosz kiviteli korlátozás, az onnan érkező fűrészáru még olcsóbb is lehet a magyar szakmai érdekképviselő szerint. Oroszország 2020 októberében jelentette be, hogy 2022 januárjától 80 százalékra emeli egyes faipari termékek exportvámját, és csak egy határátlépőn szállít fát az EU-ba. Az intézkedések miatt a múlt héten az Európai Bizottság a Világkereskedelmi Szervezethez (WTO) fordult azzal az indoklással, hogy a korlátozás rendkívül hátrányosan érinti az uniós fafeldolgozó ipart, Oroszország ráadásul jóval alacsonyabb vámokra vállalt kötelezettséget. A Fagazdasági Országos Szövetség (Fagosz) az MTI megkeresésére közölte, hogy az intézkedés csak a feldolgozatlan anyagokra, tehát elsősorban a rönkre vonatkozik. Szárított, feldolgozott fára nem, márpedig az uniós tagállamok döntően ilyet vásárolnak. A kivitelre szánt fenyő rönköt Oroszország elsősorban a Távol- és a Közép-Keletre adja el. Seregi Barnabás, a Fagosz elnökségi tagja, az Erdért-Tuzsér Zrt. vezérigazgatója az MTI-nek elmondta, hogy cége már a 2010-es évek elején beszüntette a fenyő fűrészipari rönk behozatalt Oroszországból, mert az európai uniós előírások szigorítása jelentősen megnehezítette az importot. Jelenleg a közúti és vasúti szállítást az ukrainai konfliktus is akadályozza, ugyanis az orosz árunak Fehéroroszország és Lengyelország felé kell kerülnie, és ez a magyar importőrök számára magasabb fuvar költséget jelent – jelezte Seregi Barnabás. Hozzáfűzte, hogy az orosz import aránya a belföldi fenyő

fűrészáruban elenyésző. A szakértő szerint alacsonyabb árakat eredményezhet ugyanakkor, ha a kiviteli korlátok miatt a fűrészipari rönk Oroszországban marad, mivel így az ottani fűrészüzemek nagyobb kínálattal számolhatnak. A Fagosz korábbi tájékoztatása szerint Magyarországon a fűrészáru-behozatal értéke az előző években évente körülbelül 45 milliárd forint, mennyisége 800 ezer köbméter volt. A magyar kivitel ennél csekélyebb, körülbelül 200 ezer köbméter és 25 milliárd forint. Az import döntő mértékben fenyőből, az export túlnyomórészt lombos fűrészáruból áll. (MTI)

## XV. Erdészeti Világkongresszus – 2022

### „Zöld, egészséges és rugalmas jövő építése erdőkkel”

2022. május 2–6. | Coex, Szöul, Koreai Köztársaság

A XV. Erdészeti Világkongresszus szeretettel várja mind a globális erdészeti szektor érintettjeit, mind az erdők és a környezet iránt érdeklődő lakosságot. *Byeong-Am Choi miniszter köszöntője – Koreai Erdészeti Szolgálat.* A Koreai Köztársaságban az erdők mindig is szorosan összefonódtak az emberek életével, és így sok változáson mentek keresztül, mivel a nemzetnek viharos történelme volt. Mindenekelőtt a kormány 1960-as években végrehajtott erdőfelújítási programja 1970-ben összehangolt, országos erőfeszítéssé fejlődött, és a kopár hegyeket buja zöld erdőkké változtatta, amivel az ország világszerte hírnevet szerzett az erdők – több évtizedes megszállás és háború utáni – helyreállításának sikeres példjaként. Amikor az 1990-es évek végén országunkat pénzügyi válság sújtotta, az erdők állami erdészeti projekteken keresztül munkát biztosítottak az elbocsátott embereknek. Az erdők ezen új szerepének felfedezése arra készítette a kormányt, hogy az erdőpolitika fókuszát az aktívabb erdőgazdálkodásra helyezze az erdők előnyeinek érvényesítése érdekében. A 21. század eleje óta, válaszul az egészségesebb környezet iránti növekvő igényre, a kormányzat ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújt a lakosság számára a jól kezelt erdei erőforrások, köztük a pihenőhelyek, valamint a rekreációs és környezeti nevelési lehetőségek kiaknázásával. A Koreai Köztársaságot választották a 2022-ben megrendezésre kerülő XV.

Erdészeti Világkongresszus házigazdájának, elsősorban az erdőfelújítás terén elért sikertörténetének és az erdészeti ágazatban folytatott nemzetközi együttműködés előmozdítása iránti folyamatos elkötelezettségének köszönhetően. Ez az első alkalom 43 év óta, hogy a kongresszus az ázsiai-csendes-óceáni térségben ül össze, amikor is Indonéziában tartották – emelte ki Byeong-Am Choi miniszter.

A 2022-ben megrendezésre kerülő XV. Erdészeti Világkongresszus megteremti a terepet egy időszerű megbeszéléshez arról, hogy az erdők miként segíthetik az éghajlatváltozás kezelését és az ahhoz való alkalmazkodást, a sivatagosodás elleni küzdelmet, a biológiai sokféleség megőrzését és más globális környezeti problémák megoldását. A közelgő globális összejövetel ugyanakkor nagyszerű lehetőséget kínál a határokon átnyúló együttműködések és partnerségek kiépítésére az erdészeti területén. Ezenkívül Korea gazdasági fejlődési modellje és az újraerdősítés sikertörténete értékes tanulságot kínál azoknak az országoknak, amelyek jelenleg hasonló körülmények között vannak, mint amit hazánk a múltban átélt. Ismeretes, hogy a XV. Erdészeti Világkongresszust eredetileg 2021-ben rendezték volna meg, de a COVID-járvány megghiúsította a terveket. Reméljük, idén sikeres lesz a rendezvény.

Lapzártánkig nem született döntés, jelenléti vagy online formában rendezik meg a világgongresszust – mondta el az ErFa Híradónak a világgongresszus főszervezője, egykori kollégánk, Csóka Péter.

## Felhívás! – Szakcikk- és tanulmány-pályázatot hirdet a 160 éves Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága több fiatal szerzőt kíván megnyerni az idén 160 éves lapban való publikálásra – az erdész szakmából és azon kívülről is. Ezért a 2020. évi sikeres pályázat nyomán, újabb szakcikkpályázatot hirdetünk a tágabban értelmezett erdészettudomány, az erdőgazdálkodási gyakorlat, illetve az erdőhöz köthető biológiai, ökológiai és társadalomtudományi területek művelői körében. Nem kell azt hinni, hogy közlésre érde-

mes írások kizárólag több évtizedes szakmai pályafutást követően szülehetnek! A fiatal szakemberek még be nem csontosodott szemlélete sok esetben kifejezetten pozitív és előremutató lehet. Nem is beszélve arról, hogy már fiatal korban kialakulhat az írásos szakmai közlések iránti egészséges ambíció. A szaklapokban való publikálást nem lehet elég korán elkezdni. Az OEE és az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága minél több fiatal szerzőt kíván megnyerni a Lapokban való megjelenésre – az erdész szakmából és a kapcsolódó társ-tudományokból is.

**A szakcikk- és tanulmány-pályázat technikai részletei megtalálhatók a [www.oee.hu](http://www.oee.hu) oldalon.**

## Elmia Wood – a világ vezető erdészeti vására visszatér!

2022. június 2–4-én ismét Jönköpingtől délre rendezik meg a világ vezető erdészeti vásárát, az Elmia Woodot.

Az Elmia Európa számos pontjáról várja a kiállítókat és a látogatókat, hogy megtapasztalják az eseményt, amely a jövő innovatív és fenntartható erdészeti módszereire összpontosít. A helyszín ismét a Jönköpingtől délre található Bratteborg fantasztikus és sokoldalú erdeje. Az Elmia Wood átfogó vásár- és találkozóhely az erdőtulajdonosok, vállalkozók, adminisztrátorok és az erdő iránt érdeklődők számára. A látogatók megtekinthetik a legújabb termékeket, felfedezhetik az innovációkat és az új ismereteket, és lehetőséget teremthetnek új üzletkötésekre. „Összetett kihívásokkal kell szembenéznünk, beleértve az erdőkárokat és a kéregbogarakat, valamint a megnövekedett fakivágási igényt, miközben sokan az állófát, mint szén-dioxid-elnyelőt népszerűsítik. Ennek egyik eredménye, hogy manapság sok erdőtulajdonos azon töpreng, hogyan gazdálkodjon erdeiben a jövőben” – magyarázza az Elmia-tól Anders Roman. „A közelmúltban heves vita bontakozott ki az erdő értékéről, valamint arról, hogy hogyan kell kezelni és gondozni, és világosan látjuk, hogy az erdőben érdekelt összes szereplőnek szüksége van egy találkozóhelyre” – teszi hozzá. – Éppen ezért színpadi beszélgetéseknek és panelvitáknak is otthont adunk.

A témák között szerepel majd az EU taxonómiaja, az éghajlat, a biológiai sokféleség és a fossziliamentes erdőgazdálkodás. A jegyek hamarosan kaphatók az Elmia Wood honlapján.

## Medvekilövési kvótát vezetne be a román környezetvédelmi tárca

*Kolozsvár, 2022. február 11.* – A medveveszélyt megelőző kilövési kvótát vezetne be a román környezetvédelmi, vízügyi és erdészeti minisztérium.



Az erről szóló rendelettervezetet a tárca honlapján bocsátották közvitára.

A rendelettervezet 220 barnamedve kilövésére tesz javaslatot. A 80 egyedes beavatkozási kvóta keretében azokat az egyedeket lőhetnék ki, amelyek közvetlenül fenyegetik az emberi életet vagy a közbiztonságot. Az ilyen medvéket a környezetvédelmi hatóság jóváhagyásával lehetne kilőni.

Emellett azonban 140 egyed kilövését azért engedélyezné a tárca, hogy megelőzze a medveveszélyt. Azoknak a településeknek a környékén tenné lehetővé a medveállomány ritkítását, amelyeken az elmúlt években a legtöbb bejelentés érkezett a medvék által okozott kárról és a medvetámadásokról. A megelőzési kvóta újdonságnak számít a romániai vadgazdálkodásban, miután 2016-ban a Ciolos-kormány betiltotta a populációszabályozás céljából végzett medvevadászati tevékenységet. Korábban évente 400-450 medve kilövését engedélyezte a tárca.

„Egyre nehezebb azoknak az élete, akik a medvék által lakott vagy kedvelt régiókban élnek, ezért azonnali megoldásokat kell találnunk” – idézte a tárca közleménye Tánczos Barna környezetvédelmi minisztert. A tárcavezető hozzátette: az elmúlt két évben bekövetkezett károk száma és értéke, valamint az ember elleni támadások térképe alapján állították össze azt a listát, amellyel településenként 1-3 medve kilövését tervezik engedélyezni.

Tánczos Barna azt is megjegyezte, hogy az elmúlt két év medvés konfliktusait bemutató szaktanulmány rávilágított arra, hogy a deviáns táplálkozási szokásokkal rendelkező egyedek áttelepítése hosszú távon nem hárítja el a medveveszélyt. A településekre bejáró egyedek vagy visszatérnek az áthelyezés után, vagy az új élőhelyükön okoznak ugyanazokat a problémákat.

A tárca sajtóosztálya az MTI kérdésére közölte, a kvóták a 2022-es évre szólnak, és a kime-rülésükig érvényesek.

A minisztérium honlapján közzétett statisztikából kiderül: az elmúlt két évben 47 esetben támadt emberre medve Romániában. Emellett 2974 esetben jelentettek be a nagyvad által okozott kárt, a medvekár kétéves összértéke pedig 6,8 millió lej (félmilliárd forint). A statisztika rávilágít arra, hogy Székelyföldön okozzák

a legtöbb problémát a medvék. Hargita megyében 14 ember elleni támadást jegyeztek fel, és a kár több mint 40 százalékat Hargita és Maros megyében jelentették. Jelentős azonban a kár Kovászna, Brassó és Szeben megyében is, az ember elleni támadások statisztikájában pedig Prahova megye áll a második helyen öt esettel.

A statisztikának megfelelő a megyékre, településekre leosztott megelőzési kvóta is. Ha a rendeletet a jelenlegi formájában bocsátja ki a minisztérium, Hargita megyében 35, Marosban 25, Kovászna megyében 13, Brassóban pedig 11 medvét lőhetnek ki a helyi vadásztársaságok. (MTI)

## Helyesbítés

Az ErFa Híradó 2021. 1. számának szerkesztői cikkében Fülöp Attila rektort írtunk dr. Fábrián Attila rektor helyett. Az érintett és olvasóink szíves elnézését kérjük a tévedésért. (A szerk.)



# CSEMETÉSEK



*Csemetekert, ahol  
a jövő erdői nőnek!*



Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács

**Erdészeti és Energetikai Szaporítóanyag Terméktanács**

Tel.: +36-30/3705213 • [iroda@csemete.hu](mailto:iroda@csemete.hu) • [facebook.com/csemete.hu](https://facebook.com/csemete.hu)

**www.csemete.hu**